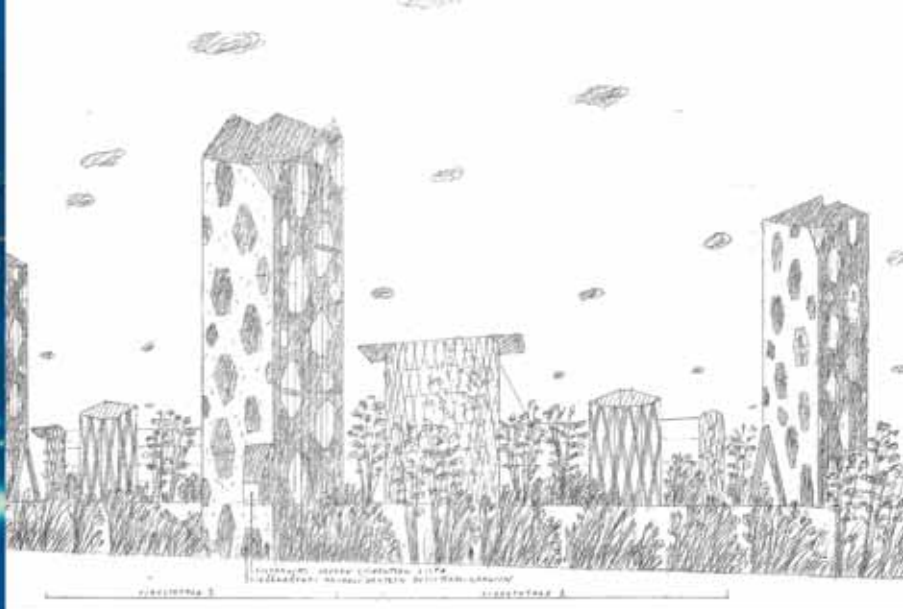

ESPOON KAUPUNGINTALON JA KESKUSTAKORTTELEIDEN IDEAKILPAILU ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

ESPOON KAUPUNGINTALON JA KESKUSTAKORTTELEIDEN IDEAKILPAILU

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA 11.6.2008

SISÄLLYSLUETTELO

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

- 1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus
- 1.2 Osallistumisoikeus
- 1.3 Palkintolautakunta
- 1.4 Asiantuntijat
- 1.5 Kilpailuaika
- 1.6 Kilpailua koskevat kysymykset
- 1.7 Kilpailuohjelman hyväksyminen
- 1.8 Seminaari kilpailijoille
- 1.9 Kilpailuehdotukset

2. KILPAILUN YLEISARVOSTELU

- 2.1 Arvosteluperusteet
- 2.2 Kilpailun yleisarvostelu

3. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

- 3.1 Palkintoluokka
- 3.2 Yläluokka
- 3.3 Keskiluokka
- 3.4 Alaluokka

4. KILPAILUN TULOS

- 4.1 Palkinnot ja kunniainninnat
- 4.2 Suositus jatkotoimenpiteistä ja jatkokehittelyohjeet
- 4.3 Arvostelupöytäkirjan varmennus
- 4.4 Nimikuorten avaus

LIITTEET:

Liite 1 Kuva-aineisto, palkintoluokka

ESPOON KAUPUNGINTALON JA KESKUSTAKORTTELEIDEN IDEAKILPAILU

ARVOSTELUPÖYTÄKIRJA

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Espoon kaupunki järjesti ideakilpailun Espoon kaupungintalon ja keskustakortteleiden kehittämisestä. Ideakilpailulla luodaan suuntaviivat Espoon keskuksen virastokeskusalueen vaiheittaiselle uudistamiselle. Kaupungin virastojen alue ja aseman seutu on rakennettu pääosin 1970-luvulla ja on nyt merkittävien saneerauksien edessä.

Kilpailutehtävänä oli ratkaista kaupungintalon uudistamisen periaate – rakentaako uusi vai saneerata nykyinen – ja kuinka kehittää kaupungintalon ympäristöstä elävämpi ja viihtyisämpi kaupunkikeskus.

Ideakilpailu oli 550 vuotta täyttävän Espoon kaupungin juhlakilpailu joka käynnistää keskustakortteleiden uudistamisen. Tämän kilpailun kautta pyritään alueen luonteen perusteelliseen muuttamiseen.

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungintalon uudistamisesta ja keskustakortteleiden tulevasta kehittämisestä kilpailun tulosten perusteella elokuussa 2008.

Asemakaavan muutostyöhön ryhdytään kilpailussa menestyneiden ehdotusten pohjalta. Espoon kaupunki tulee jatkamaan asemakaavataso suunnittelua ja kehitystyötä kilpailussa menestyneiden tekijöiden kanssa. Jatkosuunnitteluvaiheessa tarkennetaan keskustasuunnitelma ja kaupungintalon tilaohjelma, määritellään muut tarvittavat osahankkeet (pysäköintijärjestelyt, mahdolliset purkutyöt, muu uudisrakentaminen jne.) ja niiden toteutusaikataulu.

Kaupungintalon ja sen ympäristön jatkosuunnittelukilpailuun kutsutaan ainakin tässä ideakilpailussa neljän parhaiten menestyneen ehdotuksen tekijät.

1.2 Osallistumisoikeus

Kilpailu oli avoin kaikille Euroopan Unionin ja sen hankintalainsäädännön piiriin kuuluvien maiden kansalaisille voimassa olevien lakien ja sopimusten mukaisesti. Kilpailijoiden toivottiin muodostavan monialaisia asiantuntijaryhmiä vaativan kilpailutehtävän monipuoliseksi valottamiseksi. Osallistujalta tai osallistujaryhmän joltain jäseneltä edellytettiin oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia omassa maassaan.

1.3 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluivat kilpailun järjestäjän nimeämänä:

Kaupunginhallituksen pj Jukka Mäkelä, puheenjohtaja
Kaupunginvaltuuston pj Markku Sistonen
Kaupunginvaltuuston I vpj. Eero Akaan-Penttilä
Kaupunginvaltuuston II vpj. Margareta Pietikäinen
Kaupunginhallituksen I vpj. Pekka Vaara
Kaupunginhallituksen II vpj. Raimo Inkinen
Kaupunkisuunnittelulautakunnan pj Markku Markkula
Kaupunginjohtaja Marketta Kokkonen
Teknisen ja ympäristötoimen johtaja Olavi Louko
Kaupunkisuunnittelupäällikkö Kari Moilanen
Asemakaavapäällikkö Kristiina Peltomaa
Kaupunginarkkitehti Lars Hagman

Espoon keskuksen kehittämisprojektin johtaja Torsti Hokkanen
Aluearkkitehti Kimmo Kuisma
Peter Erseus, arkkitehti SAR (Ruotsi)
Julien De Smedt, arkkitehti (Belgia/Tanska)
Antti Rasimus, Kanta-Espoon alueneuvottelukunnan edustaja

Suomen Arkkitehtiliiton nimeäminä:

Professori Rainer Mahlamäki, arkkitehti SAFA
Professori Hannu Tikka, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan sihteerinä toimi Antti Pirhonen, Arkkitehtitoimisto Antti Pirhonen Oy

Markku Sistonen ei henkilökohtaisista syistä voinut osallistua palkintolautakunnan kokouksiin.

Eero Akaan-Penttilä ei työesteiden vuoksi voinut osallistua palkintolautakunnan kokouksiin. Kilpailun jatkokehittelyohjeisiin viitaten hän on sitä mieltä, että nykyinen kaupungintalo tulisi säilyttää.

1.4 Asiantuntijat

Palkintolautakunta kuuli seuraavia asiantuntijoita:

Liikennesuunnittelu: David Beilinson, apulaisliikennesuunnittelupäällikkö, Espoon kaupunki
Taloudellinen tarkastelu: WSP Finland Oy

Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteeri eivät osallistuneet lopulliseen päätöksentekoon eikä heillä ollut oikeutta osallistua kilpailuun.

1.5 Kilpailuaika

Kilpailuohjelman sai tilata tai noutaa 3.12.2007 lähtien Suomen Arkkitehtiliitosta sekä Espoon keskuksen yhteispalvelupisteestä. Kilpailuohjelman ja kaikki liiteasiakirjat saattoi hakea maksutta internetistä. Kilpailu päättyi maanantaina 31.3.2008, pienoismallin osalta 9.4.2008. Ehdotusten oli oltava perillä viimeistään 14.4.2008 ja pienoismallin osalta 21.4.2008.

1.6 Kilpailua koskevat kysymykset

Kilpailijalla oli oikeus pyytää ohjelmaa koskevia selvityksiä tai lisätietoja. Kysymykset oli toimitettava sähköpostilla kilpailun sihteerille viimeistään keskiviikkona 23.1.2008. Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset niihin julkaistiin kilpailun verkkosivuilla keskiviikkona 6.2.2008.

1.7 Kilpailuohjelman hyväksyminen

Ennen kilpailun julkistamista hyväksyivät järjestäjä, palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailutoimikunta kilpailuohjelman liitteineen. Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä sekä Architects Council of European (ACE) arkkitehtuurikilpailuihin liittyvää suositusta.

1.8 Seminaari kilpailijoille

Kilpailua koskeva kaikille avoin seminaari järjestettiin tiistaina 11.12. klo 9.00 alkaen Espoon valtuustotalolla, Espoonkatu 5. Seminaarista laadittiin muistio, joka oli nähtävissä kilpailun verkkosivulla.

1.9 Kilpailuehdotukset

Kilpailuun jätettiin 68 ehdotusta. Ehdotus nimimerkki "801000" suljettiin kilpailusta myöhästyneen postituksen johdosta. Ehdotukset 54 Hotspot ja 59 Rakastan4u suljettiin kilpailusta koska pienoismalleja ei ole toimitettu kilpailuohjelman mukaisesti järjestäjälle.

2. KILPAILUN YLEISARVOSTELU

2.1 Arvosteluperusteet

Palkintolautakunta painotti arvostelussaan seuraavia seikkoja:

- kaupungintalokokonaisuuden ja sen lähiympäristön ratkaisua
- ehdotuksen arkkitehtonista kokonaisotetta ja omaleimaisuutta
- julkisten kaupunkitilojen toimivuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta
- liikenteen ja pysäköinnin toimivaa ja viihtyisää järjestämistä
- ehdotuksen kehityskelpoisuutta ja vaihteista toteutettavuutta
- suunnitelman realistisuutta ja taloudellisuutta
- tavoitteiden toteutettavuutta kilpailuehdotuksen pohjalta

Palkintolautakunta teetti kärkipään ehdotuksista karkean taloudellisen tarkastelun.

Kokonaisratkaisun ansioita pidettiin tärkeämpiä kuin osaratkaisujen tai yksityiskohtien virheettömyyttä.

2.2 Yleisarvostelu

Kilpailuehdotukset ryhmiteltiin viiteen luokkaan:

-palkintoluokkaan	(7 kpl)
-yläluokkaan	(7 kpl)
-keskiluokkaan	(35 kpl)
-alaluokkaan	(16 kpl)
-hylätyt	(3 kpl)

Palkintoluokkaan sijoitetuissa ehdotuksissa on saavutettu huomattava osa kilpailun tavoitteista ja ne tarjoavat erilaisia ratkaisutapoja ja näkökulmia Espoon keskustakorttelin tulevalle suunnittelulle.

Yläluokkaan asetetut ehdotukset ovat käsitelleet kilpailutehtävää ohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Keskiluokkaan sijoitetuissa ehdotuksissa on joiltakin osin – yksityiskohdat, aluekokonaisuus jne. – saavutettu kilpailun tavoitteet. Ehdotukset ovat kilpailun tavoitteiden suhteen puutteellisia tai niissä on selviä virhearvioita.

Alaluokan ehdotuksissa ei ole kilpailun tavoitteiden mukaista tehtävän käsittelyä tai ehdotuksissa on vakavia puutteita sisällön tai asiakirjojen esitystavan osalta.

Kilpailusääntöjen mukaan hylätyjä ovat ehdotukset, jos asiakirjoissa on yksiselitteisesti puutteita, jotka estävät kilpailutyön arvostelun, tai ehdotus on jätetty sisään kilpailuajan umpeutumisen jälkeen, tai ehdotuksessa on rikottu anonyymiteettisuoja.

Kilpailun taso

Kilpailun arvosteluun hyväksytyt 65 ehdotusta osoittavat, että kilpailu kilpailutehtävä on ollut haasteellinen. Kilpailun tulosta voidaan pitää onnistuneena, kärjen osalta korkeatasoisena. Kilpailu on ollut hyödyllinen. Sen tulos on valottanut monin tavoin alueen tulevan suunnittelun haasteita ja periaatteel-

lisiä mahdollisuuksia sekä aluerakenteen että kaupungintalon ratkaisun osalta.

Kilpailun keskeisimpänä tavoitteena oli löytää tuoreita ja toteuttamiskelpoisia uudistamishdotuksia Espoon virastokeskuksen alueelle. Kilpailu on tuottanut monia esityksiä uudeksi kaupungintaloksi. Sen sijaan sellaisia ehdotuksia, joissa nykyinen kaupungintalo on säilytetty, on ehdotusten joukossa vähän. Osassa kilpailuehdotuksia on esitetty korkealuokkaisia ja kiinnostavia esityksiä kilpailun ydinalueen ulkopuolisille osille. Näitä ehdotuksia on nostettu myös yläluokkaan vaikkakin kilpailun ratkaisu tapahtui ensi sijassa virastokeskuksen alueella tehtyjen ratkaisujen perusteella.

Kilpailuehdotuksissa on huomattavia poikkeamia purettavaksi esitetyn rakennuskannan ja alueelle sijoitettavan uuden rakennusoikeuden määrän suhteen. Voidaankin perustellusti sanoa, että kilpailuehdotusten keskinäinen vertailu on ollut vaikeata. Kilpailun lyhyen aikajänteen keskeisin tavoite oli löytää vastaus kysymykseen, miten Espoon kaupungintalo tullaan toteuttamaan yhdessä sen lähikortteleiden kanssa ja edelleen, millä tavoin saadaan käyntiin Espoon hallinnollisen keskuksen nykyistä edustavampi ja korkeatasoisempi rakentamisen tapa ilman, että sitoudutaan laajoihin ja toteutumiseltaan epävarmisiin pitkän aikavälin suunnitelmiin. Päättävänä on, että Espoon virastokeskuksen imago saada parannettua. Tähän kysymykseen kilpailuehdotukset antavat lupaavia viitteitä mutta selvä, realiteetit huomioonottava käsikirjoitus ydinalueen rakentamisen tavasta ja samalla Espoon keskuksen laajemmasta kokonaisuudesta ei toteudu yhdessä ja samassa ehdotuksessa.

Kaupungintalo

Kilpailijat ovat esittäneet pääsääntöisesti nykyisen kaupungintalon purkamista ja kaupungintalon ja Virastotalo 1:n korvaamista uudisrakentamisella. Useimmissa ehdotuksissa uusi kaupungintalo on esitetty rakennettavaksi nykyisen kaupungintalon paikalle. Kilpailussa on esitetty kaupungintalolle myös uusia mielenkiintoisia sijoituspaikkoja. Kokonaisratkaisusta riippuen uutta kaupungintaloa on esitetty sijoitettavaksi yleensä joko suurempaan rakennuskokonaisuuteen tai sijoittamalla kaupungintalo muualle, esimerkiksi radan varteen nykyisen puistovyöhykkeen kohdalle. Yhdessä ehdotuksessa (numero 31 Connexion) kaupungintalo on sijoitettu yksittäisenä rakennuksena radan päälle. Vain muutamassa ehdotuksessa nykyinen kaupungintalo on esitetty säilytettäväksi ja peruskorjattavaksi tai täydennysrakennettavaksi (numero 19 Uusi Espoo). Palkintolautakunta odotti ehkä useamminkin kilpailijan pohtivan nykyisen kaupungintalon uusia käyttömahdollisuuksia ja kaupungintalon toimintojen sijoittamista tähän rakennukseen.

Palkintolautakunta on pitänyt edellä kuvattuja kaupungintalon sijoituspaikkoja ja myös sen säilyttämistä ja uudelleen käyttöä mahdollisina. Sijoituspaikasta johtuen kaupungintalon uusilla sijoitusvaihtoehdoilla on merkittäviä heijastusvaikutuksia keskustan tulevaan rakenteeseen, kaupunginkanslian toimintaan ja realistiseen toteuttamismahdollisuuteen. Ehdotukset, joissa kaupungintalo on esitetty purettavaksi ja korvattavaksi uudella rakennuksella, tarjoavat kohtuullisen realistisen etenemismahdollisuuden ajatellen suunniteltua rakentamisen aikataulua. Palkintolautakunta on pitänyt lähtökohtana, että uuden kaupungintalon rakentaminen tulee voida toteuttaa ilman sitoutumista laajemman aluekokonaisuuden rakentamiseen. Sijoittamalla kaupungintalon toiminnot uudisrakennukseen kaupungintalon nykyiselle paikalle, voidaan säilyttää hyvä yhteys nykyisen valtuustotalon kanssa. Mielenkiintoisia ja realistisia ratkaisuja on esitetty mm. ehdotuksissa numero 47 "Fenix" ja numero 6 "Klein blue".

Ehdotuksissa, joissa kaupungintalo on esitetty sijoitettavaksi osaksi suurempaa rakennuskokonaisuutta, on yleensä toteutuksen edellytyksenä sitoutuminen pitkän aikavälin kokonaissuunnitelmaan ja kohtuullisen huomattavaan liike- tai asuinrakentamisen määrään. Tämä on kaupungintalon suunnittelun käynnistämisen kannalta ongelmallista. Ansiokkaassa ehdotuksessa numero 36 "Uptown" kaupungintalo on anonyyminä osana kokonaisuutta. Sen rakentaminen edellyttää nykyisten virastorakennusten purkua. Ehdotuksessa numero 20 "Castle Park" on esitetty laaja kehärakennuksen rajaama kortteli, jonka yhtenä osana on kaupungintalo. Tässä kuten vastaavissa ehdotuksissa yleensä on ongelmana paitsi kaupungintalon toteutuksen sitominen suurempaan kokonaisuuteen, myös mittakaavaltaan ylisuuret toriaukeat ja laajat kansirakenteet. Ehdotuksessa numero 26 "Enter Espoo" on esitetty arkkitehtonisesti korkealuokkainen ehdotus, jossa kaupungintalon tilat nousevat esiin liiketilakannen yläpuolelle. Ratkaisu on tiivis, mutta edellyttää suuren rakennuskokonaisuuden toteuttamista käytännössä yhtenä kokonaisuutena.

Niissä parhaiksi arvioiduissa ehdotuksissa, joissa kaupungintalolle on esitetty uusi paikka ja sen itäisyyttä korostava asema, on väistetty nykyisen kaupungintalon korttelin ongelmien ratkaisu. Samalla on yleensä jouduttu rakentamaan vapaata puistoaluetta kuten ehdotuksissa numero 34 "Iso vihreä käsi" tai numero 32 "Swinging Espoo". Molemmat ehdotukset ovat kaupungintalon sijoituksen ja myös arkkitehtuurin osalta varteenotettavia, mutta edellyttävät nykyisen puistoalueen ainakin osittaista rakentamista. Palkintolautakunta on pitänyt puiston massiivista täyteen rakentamista virheenä. Ehdotuksessa numero 56 "Aika" on esitetty kokonaissuunnitelma, jossa vuoden 2030 visiossa vanhalta kunnantalolta alkaa avoin itä-länsisuuntainen puistotila, joka jatkuu pohjoissuuntaisena Tuomikirkolle saakka. Kaupungintalo on sijoitettu nykyisen radan ylittävän sillan viereen maamerkinä.

Yhdessä palkintoluokan ehdotuksessa, numero 31 "Connexion", kaupungintalo on esitetty sijoitettavaksi junaradan päälle. Kaupungintalon asema nousee ylikorostettuun asemaan eikä sinällään ratkaise virastokeskuksen ongelmia. Kyseisessä ehdotuksessa ajatuksena on ollut luoda vanhan kirkon ja kaupungintalon välille toiminnallinen yhteys. Ajatus on mielenkiintoinen mutta toimiiko yhteys käytännössä? Kyseisessä ehdotuksessa yhteys on luotu osin väkinäisin kaupunkirakenteellisin keinoin.

Ehdotuksessa numero 49 "Urban Future" on esitetty – yhtenä harvoista – nykyisen virastokorttelin rakennusten säilyttämistä ja lisärakentamista mm. kattamalla rakennusten välisiä pihoja lasirakenteilla. Ratkaisu on kiinnostava. Ehdotuksessa numero 19 "Uusi Espoo" on esitetty yksi kilpailun mielenkiintoisimmista kokonaissuunnitelmista ja samalla ehdotus kaupungintalon uudistamiseksi täydentävän rakentamisen keinoin. Ehdotus on valitettavan luonnosmainen moniin muihin ehdotuksiin nähden ja myös kaupungintalon yksityiskohtaisempi rakentamisen periaate olisi kaivannut detaljoidumpaa informaatiota, pysäköintijärjestely on kokonaisuutena harkitsematon jne. Joka tapauksessa, yleisperiaate on johtanut kohtuullisen vähäiseen purkamisen tarpeeseen. Ehdotus on viitteellisyydestään huolimatta voimakas puheenvuoro nykyaikaisen täydentävän ja säilyttävän rakentamisen puolesta.

Kaupungintalon tilaohjelma on pieni ja käytännössä kaikissa ehdotuksissa kaupungintalon suunnittelun jatkaminen tarkoittaisi joko kilpailijoiden esittämän volyymin huomattavaa leikkaamista tai muiden toimintojen sijoittamista samaan rakennukseen yhdessä kaupungintalon toimintojen kanssa. Esitetyt kaupungintalon idealuonnokset sisältävät yleensä huomattavan määrän muuta kuin kaupungintalon perustoimintojen tilaa.

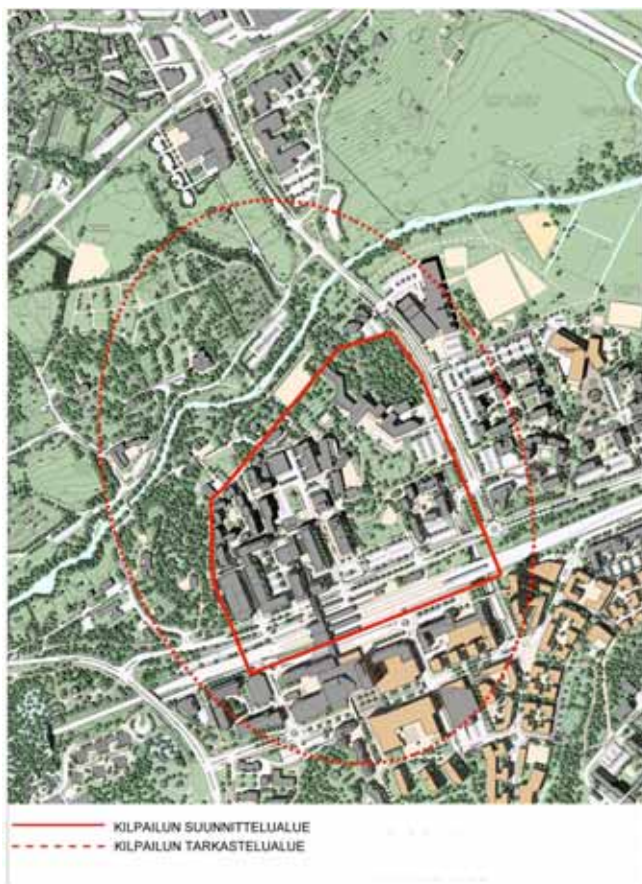
Kokonaissuunnitelma

Palkintolautakunta on pitänyt parhaina ja (toteutuksen kannalta ainoina mahdollisina) niiden ehdotusten suuntalinjoja, joissa kilpailualueen rakentaminen voidaan aloittaa kaupungintalosta ilman, että sitoudutaan laajemman aluekokonaisuuden välittömään toteutukseen. Tässä lienee ollut kilpailun todellinen haaste.

Kaavallisen ratkaisun yhtenä luontevana lähtökohtana on palkintolautakunta pitänyt nykyisen kaupunkirakenteen peruskoordinaatiston säilyttämistä, koska näin saavutetaan laajempaa kaupunkirakenteellista joustoa ja yhteneväisyyttä myös radan eteläpuolisten kortteleiden kanssa. Monissa ehdotuksissa uusien koordinaatistojen käyttö aiheuttaa vain sekavuuden lisääntymistä. Esimerkkinä otettakoon ansiokasta rakennussuunnittelutason arkkitehtuuria esittävä työ, numero 17 "Etelään", jossa uudella kaupunkirakenteellisella idealla synnytetään enemmän kaaosta kuin kaupunkirakenteen kehittämisessä tarvittavaa eheyttä. Monissa ehdotuksissa liian suurpiirteinen ja nykyisestä kaupungin perusrakenteesta piittaamaton suhtautuminen kilpailualueen uudistamisessa on johtanut epärealistisiin ja taloudellisesti raskaisiin toimenpiteisiin.

Palkintolautakunta on pitänyt lähtökohtana, että nykyinen etelä-pohjoissuuntainen puistoakseli säilytetään ja että sitä kehitetään aluetta kokoavana viherakselina. Edelleen palkintolautakunta on pitänyt kiitettävänä ratkaisuja, joissa kaupunkirakennetta kehitetään itä-länsi-suunnassa nykyisiin ja kasvaviin ihmisvirtoihin tukeutuen. Erityisen ansiokkaasti tässä on onnistuttu ehdotuksessa numero 47 "Fenix". Monissa töissä puistoakselia on jatkettu radan ylitse tai alitse kilpailualueen eteläpuolelle. Miten radan ja viherakselin liitos tehdään, vaati jatkopohdiskelua ja huolellista yksityiskohtaista suunnittelua mm. ylisuurten kansirakennelmien välttämiseksi. Muutoin ensiluokkaiset ja kiinnostavat ehdotukset numero 32 "Swinging Espoo" ja 50 "Mars" – rakennussuunnittelutason arkkitehtuuri, kokonaisuuden hallinta, kokonaisvaltaisuus – osoittavat puistoaluetta rakentaessaan samalla sen, että puisto toimii tärkeänä

viherakselina ja kaupunkirakenteellisena hengähdysalueena.

Kilpailijoille annettiin mahdollisuus esittää radan eteläisen ja pohjoisen osan liittämistä toisiinsa rakentamisen avulla. Kilpailualue olikin tämän vuoksi rajattu radan etelärajan mukaisesti. Monissa ehdotuksissa, esimerkiksi ehdotus numero 36 "Uptown" ja 6 "Klein Blue", on esitetty komea radan ylittävä suunnitelma. Ensi vaiheessa tämä ei ole mahdollista, mutta pitkällä aikavälillä radan yli rakentaminen voi muodostua merkittäväksi mahdollisuudeksi. Joissakin ehdotuksissa on radan päälle esitetty huomattavia rakentamisen määriä. Tätä on pidetty perusteltuna, koska vain riittävä volyymi takaa radan päälle rakentamisen taloudellisen kannattavuuden. Samalla tarvitaan uusia ja innovatiivisia esityksiä mitä tapahtuu ratapihan tasolla: viihtyisyytekijät, turvallisuus, liiketilojen kannattavuus jne.

Monissa ehdotuksissa on esitetty korkeita tornimaisia rakennuksia. Palkintolautakunta ei ole pitänyt tätä perusteltuna. Myös parhaiksi arvioituissa ehdotuksissa korkeat rakennusmassat eivät ole välttämättömiä. Radan eteläpuolelle, kilpailualueen ulkopuolelle sijoitettavaksi aiottu kaksoistorni (asuin- ja liikerakennus) riittää Espoon keskuksen kaupunkirakenteelliseksi korosteeksi. Kilpailualueen kokonaisuuden arvioinnissa maltillisuus on katsottu hyveeksi.

Liikenne

Kilpailuohjelmassa oli annettu auto- ja raideliikenteen suunnittelusta ohjeita, jotka koskivat mm. Kirkkojärventien kaistamääriä, Kirkkokadun luonnetta ja raidevarausta rautatiealueen pohjoisreunalla. Kevyenliikenteen osalta oli tavoitteeksi asetettu selkeiden jalankulku- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen, esteettömän jalankulkuympäristön luominen ja nykyisen kansitasoympäristön heikkouksien poistaminen. Pysäköinnin osalta kilpailuohjelma edellytti keskitettyä pysäköinnin järjestämistä, laajojen maantason pysäköintikenttien poistamista sekä autopaikkojen riittävyyden ja joukkoliikennepainotteisuuden suhteen arviointia.

Kilpailuehdotuksissa oli liikenneasioiden suunnittelu jäänyt autoliikenteen tarkastelujen osalta usein keskeneräiseksi. Yleisesti oli noudatettu kilpailuohjelmaa ja jätetty henkilöautoliikenne laajemmalla verkolla entiselleen. Kirkkojärventien katkaisemisen palkintolautakunta on katsonut virheeksi. Korttelitasolla ajoyhteydet pysäköintilaitoksiin ja kiinteistöille oli ehdotuksissa usein esitetty viitteellisesti. Pysäköinti oli kilpailuehdotuksissa pääosin osoitettu maan alle, joko kalliosuojaan tai pihakannen alaisiin pysäköintilaitoksiin. Tämä on ympäristön laadun kannalta hyvä ratkaisu, joskin kalliimpi kuin maantasopysäköinti. Ehdotuksista ei ilmennyt, kuinka ratkaisuilla oli pystytty vaikuttamaan autopaikkojen määrään.

Joukkoliikenteestä oli harva kilpailija esittänyt parannusehdotuksia. Kevyt liikenne oli otettu hyvin huomioon kilpailuehdotuksien laadinnassa: kattava kevyen liikenteen verkosto löytyy pääosin kaikissa töissä. Useassa työssä oli myös junaradan ja Kirkkojärventien ylitys esitetty muualtakin kuin vain yhdestä kohdasta, mikä arviointiprosessissa koettiin myönteiseksi tulevaisuuden tavoitteeksi.

Taloudellisuus

Ideakilpailun luonteen mukaisesti ehdotuksia on arvioitu ensisijaisesti kaupunkitalan muodostamisen ja kaupungintalon sijoituksen osalta. Kilpailuehdotusten kesken ei ole tehty tarkkaa kustannusvertailua, mutta palkintoluokkaan nousseiden ehdotusten osalta laskettiin karkeita aluerakentamiskustannuksia suoritteiden perusteella. Kilpailuehdotukset poikkesivat huomattavasti toisistaan siinä, kuinka paljon uudisrakentamista, nykyisen purkamista, pysäköintipaikkoja ja kansirakenteita esitettiin. Jotta erilaisia ehdotuksia kannattaisi kustannusmielessä tarkemmin vertailla keskenään, tulisi suoritteet saada yhteismitallisiksi, jolloin ei enää ole kyse samasta ehdotuksesta. Esimerkiksi uudisrakentamisen osalta määrät vaihtelivat lopputilanteessa noin 50 000 - 135 000 k-m²:n välillä ja purettavien rakennusten kerrosalat noin 0 - 50 000 k-m²:n välillä. Rakentamisen voimakkaan vaihtelun myötä myös pysäköintipaikkojen tarve vaihteli suuresti. Esim. uuteen kalliopysäköintilaitokseen esitettiin autopaikkoja 0 - 885 kappaletta ja kokonaismäärä koko alueellakin vaihteli noin 900 - 3000 välillä.

Koska määrävaihtelut ja sen myötä kustannusten vaihtelut olivat huomattavan suuria (2...3 -kertaisia), voidaan kustannuslaskennan perusteella lähinnä todeta, että voimakkaasti ja suuria alueita kerrallaan jo varhaisessa vaiheessa toteuttavat ehdotukset ovat epärealistisia. Toisaalta taas toimenpiteissään hyvin minimalistiset ehdotukset, jotka muuttavat nykytilannetta hyvin vähän ovat kustannuksiltaan toki pienempiä, mutta saavutetaanko niissä kilpailun tavoitteiden toteutumisen kannalta paras mahdollinen tulos? Kustannusten kannalta edullinen tapa lieenee jossain siinä välissä eli kohtuullisin kustannuksin saadaan aikaiseksi kaupunkikuvallisesti tehokkain ja paras vaikutus. Joka tapauksessa voidaan todeta, että neljä kärkeen nousutta ehdotusta sijoittuivat kustannusten ja suoritteiden osalta maltillisempaan päähän.

Alueelle tulevaisuudessa kaavoitettavan asuntorakennusoikeuden myötä alueelta on saatavissa myös tuloja. Myös alueen arvostuksen ja arvon nousu pitkän ajan kuluessa uudistusten myötä on ilmeistä, mutta se voidaan todeta ja laskea vain jalkikätehen.

3. EHDOTUSKOHTAISET ARVOSTELUT

3.1 Palkintoluokka, 7 ehdotusta

6. "Klein blue"

Ehdotus perustuu voimakkaaseen vanhan kaupunkirakenteen uudistamiseen. Ehdotetut muutokset ovat kuitenkin perusteltuja ja uutta luovia. Erityisen ansiokkaana on pidetty kaupungintalon ja sen lähiympäristön kaupunkitilallisia ratkaisuja. Uusi kaupungintalo muodostaa yhdessä valtuustotalon kanssa toimivan ja kauniin tilasarjan, jossa keskeinen viheryhteys Espoon kirkolle on oleellinen osa kaupunkikokonaisuutta. Uuden keskusaukion siirto pohjoiseen kohti kirkkoa on hyvin perusteltu idea. Syntyvä uusi kaupunkiaukio on mittakaavaltaan suuri mutta kauniisti jäsennöity. Lakelan viheralue on kauniisti ja selkeästi rajattu.

Ehdotettu kaupungintalo-valtuustotalo-yhdistelmä on yksi koko kilpailuaineiston parhaista. Aukiutilojen sarja on kauniisti jäsennetty puolijulkisesta julkiseen, pienestä suureen. – tältä osin ehdotuksessa on suorastaan historiallisen julkisen kaupunkitalan jäsentämistä "piazzettasta piazzaan". Uusien kaupunkiaukioiden toteutuminen ensi vaiheessa on haasteellista runsaiden purkutoimenpiteiden vuoksi. Kaupungintalo voidaan toteuttaa pikaisella aikataululla mutta esitetyssä mittakaavassa se tarkoittaa muiden toimintojen kytkemistä kaupungintalon tilaohjelmaan. Rakennetun ja avoimen kaupunkitalan välinen raja on esimerkillisen selkeä. Lakelan viheralue korostuu kauniisti vahvalla tilarajauksella. Kohti itää syntyvä uusi kaupunkijulkisivu on mielenkiintoinen mutta paikoitellen hieman rikkonainen. Kaupunkirakennetta on uudistettu voimakkain ottein. Ehdotus on huolellisesti ja analyttisesti laadittu, joiltakin osin liian tarkasti ja arkkitehtuuriaiheita sirotellen. Junanradan ylitys porttiaiheella on taitava oivallus, hienovarainen rajan merkintätapa keskustan ja muun kaupunkirakenteen välillä. Esitetyllä tavalla rakennusmassat ovat turhan pitkiä ja paikoitellen vaikeasti vaihteittain toteutettavia. Esitetyt tornimaiset rakenteet kilpailevat turhaan keskuksen tuntumassa olevien tai tulevien maamerkkien kanssa.

Suurmaisemassa Espoon keskuksen tuleva raja- ja looginen ja selkeä. Muodostuvat kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan miellyttäviä ja rajaukset luonteisia. Kirkkokadun tiiviimpi tilaraja- ja looginen ja selkeä. Muodostuvat kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan miellyttäviä ja rajaukset luonteisia. Kirkkokadun tiiviimpi tilaraja- ja looginen ja selkeä. Muodostuvat kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan miellyttäviä ja rajaukset luonteisia.

Ehdotus on taitavasti laadittu kaupunkivisio, jota leimaa yleisestikin erinomainen arkkitehtoninen jäsentely. Osoitettu kaupungintalon ratkaisumalli on toimiva ja kauniisti oleellinen osa uutta kaupunkirakennetta. Ehdotuksen vaihteellisuus vaatii kuitenkin lisätarkastelua toimintojen ja rakennusmassojen osalta.

19. "Uusi Espoo"

Ehdotus on voimakas vedoin luonnosteltu visio Espoon keskuksen tulevaisuudesta.

Ehdotuksessa yhdistyy mielenkiintoisella tavalla monet eri tasot: omaperäisyys, visionäärisuus ja inhimillisyys. Ehdotettu kaupunkivisio on rajaukseltaan erityisen selkeä ja muodostaa alueelle voimakkaan uuden identiteetin. Esitetyt toimenpiteet ovat alueen rakennuskantaa tukevia ja niitä säästäviä. Ehdotuksessa on jätetty nykyinen kaupunkirakenne ennalleen oikeastaan mitään purkamatta. "Uusi Espoo" on saatu aikaan täydennysrakentamisella. Ehdotuksessa on paljon kehityspotentiaalia. Esitetyt uudet toiminnot ovat aluetta tukevia ja virkistäviä.

Kaupungintalolle on esitetty idearikas korjaus- ja kehittämistapa, joskin ylimitoitettuna kuten monessa muussakin kilpailuehdotuksessa. Kaupungintalo voidaan toteuttaa useassa osassa vaiheistaen. Esitetty idea, siis kaupungintalon säilyttäminen ja täydentäminen uusilla "palikoilla", on hyvä ja kilpailun tavoitteet huomioiden yllättävän ainutkertainen.

Ehdotetut asuinrakenteet ovat omaperäisiä ja uutta luovia. Uudet typologiat istuvat kauniisti uuteen kaupunkikokonaisuuteen. Lakelan vihervyöhykkeen tuntumaan osoitetut asuinkorttelit ovat mittakaavaltaan miellyttäviä, mutta hieman viheraluetta tuhlaavia. Asuinalueen paikoitus ja liikennetarkastus on jäänyt erittäin luonnosmaiseksi.

Kaupunkirakenteellisesti ehdotus tarjoaa mitä jännittävimmän kaupunkitilafantasian: aukeita, puistoja, torneja, typologialtaan uusia kaupunkitalomalleja, hallittua mittakaavan vaihtelua ja myös laajan kaupunkirakenteen ymmärrystä. Pienoismallista tarkasteltuna ehdotus istuu kokonaisuudessa harmonisesti ja tasapaino radan eteläisten kaupunginosien kesken on hyvä. Ehdotuksessa on viitteitä myös historialliseen kaupunkirakenteen perinteeseen; tekijä on rakentanut muistikuvaa keskiaikaisesta kaupungista, jota kaupunginmuurin tornit kehystävät.

Ehdotus ottaa voimakkaasti kantaa vanhoihin kansi- ja siltarakenteisiin. Koko keskuksen perustaso on nostettu tasolle +12...+16. Toimenpide on erittäin radikaali ja asettaa erityisiä haasteita vanhoille rakennuksille ja rakenteille. Ehdotettu kannen alainen uusi maailma kahdessa kerroksessa on toteutettavuudeltaan epärealistinen. Olemassa olevien rakennusten alimpien kerrosten muuttaminen kannen alaisiksi tiloiksi on esitettyssä laajuudessaan epärealistista.

Ehdotuksen omaperäinen grafiikka on ollut ongelma ehdotuksen arvioinnille. Paikoitellen luonnosmainen esitystapa on vaikeasti tulkittavissa. Tornien oikeat mittasuhteet, kaupunginäkymät jne. ovat koettelleet myös juryn jäsenten mielikuvitusta.

Esitetty kaupunkirakennemalli on erittäin omaperäinen ja alueen kokonaisrakennetta onnistuneesti korjaava. Esitetyt kansirakenteet vaativat runsaasti jatkokehittelyä ja olemassa olevien rakenteiden tarkempaa tutkimista.

31. "Connexion"

Ehdotuksen kantava voima on uuden kaupungintalon sijoitus rata-alueen yläpuolella. Kaupungintalo muodostaisi esitetyllä tavalla uutta identiteettiä koko Espoon keskukselle. Rata-alueen yläpuolelle sijoittuva rakennus muodostaisi Espoole uuden maamerkin. Kaupungintalo muodostaa lisäksi vahvan sidoksen radan eri puolten välille. Tärkein uusi yhteys on jalankulkuakseli kaupungintalolta Espoon Tuomiokirkolle.

Uusi esitetty kaupunkirakenne on mittakaavaltaan alueelle sopiva ja miellyttävä. Syntyvä tilasarja on

mielenkiintoinen ja vaihteleva. Uusi asuinrakenne kaupallisine palveluineen on aluetta sopivasti rikastava. Vanhojen siltarakenteiden purku keskuksen alueelta on toimiva ratkaisu. Pysäköinnin keskittäminen kallioluolaan on haasteellinen idea pitkien kulkuyhteyksien vuoksi.

Uusi kaupungintalo on huolellisesti tutkittu, mutta rakennussuunnittelutehtävänä erittäin haasteellinen erityisen sijaintinsa vuoksi.

Rakennuksen voimakas muotoilu on hyvin perusteltu, rakennuksen sakarat kurottavat kohti kaupungin tärkeitä maamerkkejä ja toimintoja. Kaupungintalon uusi sijoitus edellyttää kuitenkin myös valtuustotalin siirtoa ja vanhan valtuustotalon uudelleen käyttöä. Aseman siirto rakennuksen yhteyteen vahvistaisi kaupungintalon keskeistä roolia syntyvässä uudessa kaupunkirakenteessa. Näyttelytilojen ja ravintolan täydentämä rakennus toimisi luontevana asukkaiden olohuoneena.

Kaupungintalo on sijoitettu radan yläpuolelle yhdistämään risteäviä jalankulkijoiden suuntia. Etelään osoitettu yhteys uudelle kirjastolle on teoreettinen ja vaatisi suunniteltuun joukkoliikenneterminaaliin suuria muutoksia. Kaupungintalo näin esitettynä olisi todellinen kaupunkilaisten kohtauspaikka ja samalla muodostettaisiin uusi voimakas yhteys radan ylitse. Luontevasti radan yläpuolelle siirtyminen on kuitenkin haasteellista, tarvittavat porrasyhteydet ovat todellisuudessa pitkiä ja liikuntaesteellisille vaikeasti tavoitettavia. Radan yläpuolinen vapaa korkeus tulee olla vähintään seitsemän metriä. Toteutukseen kaupungintalo edellyttäisi voimakkaasti muiden toimintojen tukea. Nykyinen valtuustotalo jää kaupungintalosta hieman etäälle kuten muissakin ehdotuksissa, joissa kaupungintalolle on esitetty uusi sijainti. Valtuustotalo on onnistunut osa uutta aukiotilaa.

Lakelan viheralue on kauniisti osa uutta kaupunkirakennetta, jolle kaupungintalo muodostaa hyvin harmitun päätteen.

Olemassa oleva Espoon ydinalue on viitteellisesti esitetty, vanha yhteys asemalta on poistettu turhaan toisessa vaiheessa.

Ehdotuksen voima on kaupungintalon rohkeassa ja oivaltavassa sijoituksessa rata-alueen yläpuolelle. Onnistuessaan haastava rakennussuunnittelutehtävä muodostaisi vahvan uuden identiteetin Espoon keskukselle.

36. "Uptown"

Ehdotukselle on ominaista voimakasotteinen kaupunkirakenteen kehittäminen, joka tähtää keskuksen historiallisen ruutukaavan periaatteen loppuunsaattamiseen. Ajattelutapa on luonteva ja tavoitteiltaan varsin realistinen. Vanhan ytimen tiivistäminen ja asuinrakenteen lisääminen keskustan alueelle on kehityskelpoinen idea. Osoitettu kaupunkirakenne on selkeä mutta mittakaavaltaan hieman suuri. Toteutukseen visio edellyttää varsin mittavia vanhan rakenteen purkutoimia. Ehdotuksen keskeinen kaupunkirakenne voisi toteutua myös olemassa olevaa rakennetta enemmän säästäen.

Kaupungintalo ja valtuustotalo on sijoitettu uudisrakentamisen verkkoon, osaksi kokonaisuutta. Tässä ratkaisutavassa kaupungintalolla ei ole lainkaan omaa identiteettiä. Näin toteutettuna kaupungintalo sidotaan laajemman kokonaisuuden aikatauluun mikä merkitsee, että kaupungintalon osalta ei rakennustoiimiin päästä lähitulevaisuudessa. Valtuustotalo jää erilleen ja etäälle uudesta kaupungintalosta. Vanha kaupungintalo on myös säilytettävissä ehdotuksen pääperiaatteita vaarantamatta.

Kaupunkirakenteen uudistaminen vie valitun ja toteutetun rakenneperiaatteen kaupunkikuvallisesti suorastaan komealla tavalla loppuun. Esitetty arkkitehtuuri on selkeätä ja siinä on identiteettiä. Tornimaiset asuinrakennukset muodostavat komean kaupunkijulkisivun, joka liittyy kauniisti myös radan toisella puolella olevaan kaupunkirakenteeseen. Asuinrakennukset tukevat vahvasti keskuksen elävöittämistä. Ajatuksena uudenlainen urbaani asumismuoto on käyttökelpoinen. Asuinrakennusten pihoilta yhteys suoraan galleriatilaan on luonteva ja uusi ratkaisu.

Korttelirakenne on luonteva, mittakaavaltaan harkittu ja se merkitsee Espoontorin osaksi uutta kokonaisuutta. Olemassa olevan jalankulkuakselin korostaminen on hyvä ratkaisu ja tukee vanhaa kaupunkirakennetta.

Pysäköinnin keskittäminen ydinalueen alle on toimiva idea. Vanhojen ympäristöä rumentavien pysäköintitalojen purkaminen on perusteltu ratkaisu. Pysäköintikansilta on luonteva yhteys liikekeskuksiin sekä asuinrakennuksiin. Osoitettu pysäköinti on riittävä rakentamisen laajuuteen nähden.

Radan päälle rakentamista on esitetty liioittelevasti, ainakin 1. vaiheessa. Rakennusoikeuden runsas osoittaminen radan päälle on taloudellisesti realistinen ajatus, mutta vaiheittaisuuteen saattaisi liittyä ongelmia. Taloudellisesti laajojen viherkansien toteutuminen olisi varsin haasteellista.

Lakelan viheralue on rajattu asuinrakenteella. Ratkaisu on perusteltu ja aluetta rikastava, mutta osoitella tavalla hieman raskas. Vanhan kaupungintalon säilyttäminen ja kehittäminen osana viheraluetta olisi ollut luontevampi ratkaisu.

Ehdotus on toteutettu vahvalla näkemyksellä ja ammattitaidolla. Esitetty kaupunkirakenne on paikoitellen raskas mutta aluetta voimakkaasti uudistava. Vanhan kaupunkiytimen tiivistäminen ja alkuperäisen kaupunkirakennemuodon loppuunsaattaminen on toteutettu ytimekkäästi ja eläytyen.

47. "Fenix"

Ehdotuksen tekijä on kehittänyt kaupunkirakennetta kokonaisvaltaisesti ja myös vaihteittain toteutettavuuden näkökulmasta. Esitetty uusi kaupunkirakennemalli edellyttää vanhan rakenteen voimakasta muutosta ja vanhojen rakennusten mittavia purkutoimia. Esitetyt toimenpiteet ovat kuitenkin mahdollisia ja toteutuskelpoisia. Uusien kaupunkitilojen ja vihervyöhykkeiden tilasarja on johdonmukainen ja mielenkiintoinen. Kaupungintalo on oleellinen ja luonteva osa uutta kaupunkikudosta. Kaupungintalon ympärille kiertyvät kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan ja ilmeeltään alueelle hyvin sopivia.

Uuden puistoyhteyden muodostaminen keskuksen ytimeen on ajatuksena raikas ja uusi. Uusi keskus aukiotiloihin muodostaa kauniin tilasarjan Espoon jokimaisemaan asti. Uudet rakenteet rajaavat syntyvää vihervyöhykettä johdonmukaisesti.

Ehdotuksen vahvuus on kaupungintalon ratkaisussa. Nykyisen kaupungintalon sijalle esitetty uusi kaupungintalorakennus sijoittuu hyvin viheralueen ja uuden kaupunginrakenteen osaksi. Sijoitus valtuustotalon tuntumassa on luonteva. Kaupungintalon toiminnot ovat luontevia ja rakennus liittyy hyvin uuteen aukioon. Kaupungintaloon liittyvät ulkopuoliset toiminnot ovat toteutuksen kannalta hieman haasteellisia, mutta toimintaa hyvin tukevia. Maantasoon sijoittuva ravintola ja näyttelytilat tukevat hyvin kaupungintalon roolia asukkaiden olohuoneena. Kokonaisratkaisusta johtuen kaupungintalo osittain "peittyi" muuhun kaupunkirakenteeseen, mutta kaupungintalon luonnoksessa on kuitenkin identiteettiä sisältäviä piirteitä. Kaupungintalo ja edusaukea on helppo toteuttaa vaihteittain ja pikaisesti. Ehdotuksen haasteena on kaupungintalon aseman eriytyminen ratamaisemasta.

Yleissuunnitelmatasolla ehdotuksessa on monia ansioita. Tilasarja puistoihin ja aukioihin Espoonjoen kilaakosta uudistuneeksi virastokeskukseksi on kehityskelpoinen. Ehdotuksessa on joustava ja luonteva korttelirakenne, joka ottaa huomioon olevat asuinrakennukset ja merkitsee toimivasti nykyisen kulkuyhteyden asemalta Omniaan ja edelleen uimahallille. Asuinrakenteen voimakas kehittäminen tuo alueelle kaivattua elinvoimaa. Osoitettu asuinrakenne on ilmeeltään monipuolista ja vaihtelevaa. Asuintalolamellit ovat paikoitellen turhan pitkiä mutta ne ovat kehitettävissä kokonaisuuden kärsimättä.

Lakelan puiston eteläpään rakentaminen on paikoitellen raskasta ja vaatii jatkosuunnittelua. Kansirakenteiden purkaminen tuottaa epäkäytännöllisiä ja pitkiä rampeja, jotka eivät ole luontevia uudessa kaupunkirakenteessa. Yleisesti, kokonaisuus perustuu laajoihin purkutoimiin ja osittain uudenlaiseen kaupunkirakenteeseen (identiteettiä ei ole).

Radan varteen on esitetty alueen maamerkiksi ylikorkeaa rakentamista. Tornitalo on luonteeltaan alueelle vieras ja vie voimaa alueen muilta maamerkkirakennuksilta. Radan vieren rakentamista tulisi kehittää siten, että Espoon kaupungintalo olisi selkeämmin osana radan varren maisemaa.

Liikenne- ja pysäköintiratkaisut ovat luontevia ja huolellisesti tutkittuja. Esitetty kaupunkirakennemalli edellyttää toteutuakseen kuitenkin runsasta maanalaista paikoitusta, joka voi olla taloudellisesti haasteellista.

Ehdotus on kokonaisuutena hyvin punnittu ja huolellisesti tutkittu. Kaupungintalolle on osoitettu luonteva paikka oleellisena osana uutta kaupunkirakennetta. Ehdotuksen kaupunkirakennemalli on rikas ja monipuolinen vaatien kuitenkin paikoitellen jatkokehittelyä.

50. "Mars"

Ehdotus on taitavasti Espoon keskuksen kaupunkirakennetta uudistava. Lopputuloksena on täsmällinen mutta samalla joustavuutta tarjoava yleissuunnitelma. Kaupunkirakenteelliset elementit ovat osuvia ja sopivan suurpiirteisiä.

Ehdotuksessa on luotu uusi voimakas yhteys Kirkkokadun suuntaan. Tämä on mielenkiintoinen visio. Samalla kuitenkin katkaistaan Lakelan arvokas puistoväylä. Kaupunkirakenteellinen konsepti on omaperäinen vaikka perustuu täsmälliseen "avoimeen ruutukaavaan". Kaupunkirakenne on kuitenkin esitetty viitteellisesti, liikenne- ja paikoitusratkaisut perustuvat haasteellisiin kansirakenteisiin. Syntyvän torimaisen pihamiljöön laatu jää arvailun varaan.

Virastokeskuksen ytimeen on johdettu viherakseli – toteutuksen tavassa on omaperäisyyttä. Viherakseli yhdistää kauniisti rautatieaseman arvokkaaseen kirkkomiljööseen. Uudisrakentamisen sisältö on osin

avoin, mutta esitetty rakenne on periaatteessa mahdollista toteuttaa niin asuin- toimisto- kuin liikera-
kentamisena. Liiketiloja on onnistuneesti osoitettu myös asuinrakenteen ensimmäisiin kerroksiin.
Kokonaisuutena ehdotuksen toteutuminen tarkoittaisi mittavia purkutoimia kilpailualueen ytimessä.
Uusi kaupunkiaukio on komea, mutta mittakaavaltaan ylisuuri ja tuulinen. Ehdotuksen mittakaava on
paikoitellen liian suuri. Kaupunkikuvallinen pääidea voitaisiin toteuttaa huomattavasti matalammallakin
rakentamisella.

Kaupungintalon sijoitus on keskeinen ja komea, mutta tarpeettoman monumentaalinen. Kaupunginta-
lon toimintojen sijoittaminen hajautetusti uudisrakennuksen kerroksiin on haasteellinen ratkaisu. To-
teutuakseen kaupungintalo edellyttää runsaasti muita tukevia toimintoja. Korkea hotellirakennus yh-
dessä kaupungintalon kanssa muodostavat komean mutta hieman kolean kaupunkiytimen.

Keskusaukion perustason nosto tasolle +12.00 on yhteyksien kannalta luonteva ratkaisu, mutta aukion
reuna muodostaa ikävän julkisivun Kirkkojärventielle. Toritason alle jää runsaasti pysäköintikapasiteet-
tiä mutta myös kannenalaista pimeää vaikeasti hyödynnettävää tilaa.

Ehdotus on kauniisti laadittu, esitetty arkkitehtuuri on puhdaspiirteistä ja tyylikästä. Ehdotuksen erityi-
nen ansio on sen kaupunkirakenteen joustavuus.

56. "Aika"

Ehdotus sisältää omaperäisen ja vahvan kaupunkirakenteen kehittämisidean. Lakelan viheralueen kier-
tyminen Espoon keskuksen ytimeen ja vanhalle kunnantalolle on visionäärinen ajatus. Asuinrakentami-
sen voimakas lisäys keskuksen alueelle on periaatteessa oivaltava ja luonteva ratkaisu.

Kaupungintalon sijainti osana junaradan ylittäviä yhteyksiä on osuvasti valittu. Samalla kaupungintalon
tulevaisuus kuitenkin sidotaan osaksi pitkän tähtäimen toteutusta. Kaupungintalon ja sitä ympäröivän
rakennusrintaman identiteetti on vahva, mittakaavaltaan jopa yliampuva. Toteutuakseen kaupungintalo
vaatisi tuekseen runsaasti muita toimintoja. Kaupungintalo on huolellisesti tutkittu, Espoon Forum
muodostaisi eloisan kaupunkiytimen. Loppuvaiheen virastotalo on luonteeltaan alueelle vieras ja kilpai-
lisi alueen muiden uusien maamerkkien kanssa.

Uusi kaupunginosa yhdistävä siltabasaari on onnistunut ajatus. Esitetty yhteys valtuustotalolta radan
eteläpuolelle kohti kirjastoa on mielenkiintoinen, mutta vaikeasti toteutettava idea.

Muihin ehdotuksiin verrattuna "Aika" tarjoaa kenties vahvimman idean kaupunkirakenteen uudistami-
seksi. Alkuvaiheen toimenpiteet ovat luontevia ja vanhaa kaupunkirakennetta runsaasti säilyttäviä.

Keskeisten virastotalojen säilyttäminen perusidean puitteissa olisi mahdollista. Loppuvaiheena tekijä
esittää vision, jossa käytännössä alueen koko nykyinen rakennuskanta on purettu ja korvattu määräl-
tään mittavalla uudella rakenteella. Näin voimakkaaseen rakentamisen volyymin kasvuun Espoon kes-
kuksessa tuskin koskaan on tarvetta varautua. Ehdotuksen kaupunkirakenteelliset ideat voitaisiin to-
teuttaa huomattavasti pienemmälläkin uudisrakennusvolyyymillä.

Ehdotuksen liikeratkaisut ovat harkittuja ja huolellisesti tutkittuja. Pysäköinti tukeutuu kansipysäköin-
tiin. Viheralueen alle toteutettava pysäköintiratkaisu on kuitenkin taloudellisesti varsin haasteellinen.
Kirkkokadun uudelleen rajaus ja tiivistäminen on onnistunut ratkaisu. Toimistorakenne on kuitenkin
alueen identiteetin kannalta aavistuksen vieras ja katkaisee Lakelan viheralueen yhteyden Kirkkokadun
suuntaan.

Ehdotuksen vahvuus on sen perusideassa: "bumerangipuisto" vanhalta kunnantalolta Tuomiokirkolle.
Ehdotuksessa on luovuutta ja rohkeutta ja se tarjoaa varteenotettavan näkökulman keskuksen kehit-
tämiseksi. Rakentamisen määrän tulisi vain olla pienempi.

3.2 Yläluokka, 7 ehdotusta

20. "Castle Park"

Ehdotus edustaa kilpailussa tyyppiä, joka perustuu yhteen suurkortteliin. Kehämäisen liike-
asuinrakennusmassan kehystämä aukio sisältää joitakin pienempiä kaupunkikuvallisia elementtejä ja
kaupungintalo on osa tätä kokonaisuutta. Tämän kaltainen ajattelutapa johtaa merkittäviin purkutoi-
miin, joskin kokonaisidea olisi kehiteltävissä myös tämän vaiheittaisuusongelman lieventämiseksi. Aja-
tus keskusalueen selkeästä rajauksesta on onnistunut mutta jättää olemassa olevat rakenteet ydinalu-
een ulkopuolelle.

Kaupungintalon sijoitus suurkorttelin itäisellä sivulla on perusteltua: se liittyy hyvin viheralueeseen ja vanhan valtuustotalon lähiympäristöön. Kaupungintalo on huolellisesti tutkittu, sen toiminnot ovat perusteltuja ja oikein sijoittuvia. Vanha valtuustotalo jää tosin suurkorttelin ulkopuolelle eikä muodostu oleelliseksi osaksi uutta kaupunkiydintä. Linnanpihan perustason nosto ylätasolle on yhteyksien kannalta luonteva ratkaisu, mutta aiheuttaa vaikeita tasoeroja kehärakenteen ulkopuolelle.

Rautatieasemalta on johdettu diagonaaliyhteys keskuspuistoon; idea on luonteva ja hyvä. Ehdotus jalostaa kauniisti Lakelan viheralueen osaksi keskuksen lähiympäristöä.

Kaupunkirakenteellinen ratkaisutapa edellyttää yhtenäistä, katkeamatonta toteutuksen aikataulua. Suurkortteli-idea on ratkaisuna ambivalentti: samalla kun luodaan tiivistä toiminnallista kokonaisuutta, synnytetään mittakaavaltaan ylipitkiä fasadeja. Harmauden ja sekavuuden sijalle rakennetaan tuulille alttiita, virastomaisen monotonisia julkisivuja. Ajatuksena viherjulkisivu on kaunis mutta vaikeasti toteutettava osoitetussa laajuudessa. Uudet rakennukset ovat turhan korkeita vanhaan kaupunkirakenteeseen nähden.

Ehdotus on tyylikkäästi laadittu arkkitehtoninen kokonaisuus, jonka mittakaava on paikoitellen alueen muuta rakennetta haastava.

26. "Enter Espoo"

Ehdotus perustuu selkeärajaiseen kaupunkivisioon. Uusi keskus korvaa lähes kokonaan vanhan keskuksen ytimen.

Ehdotukselle on ominaista korkealuokkainen rakennussuunnittelutason arkkitehtuuri. Perusideana on rakentaa yksi uusi rakennus nykyisen virastokeskuksen paikalle. Periaate on mielenkiintoinen mutta sisältää kaksi ongelmallista kysymystä: kokonaisuuden mittakaava ja toteutuksen reunaehdot?

Mittakaava ja koko ajattelutapa perustuvat kansirakennelmaan, josta nousee muutamia komeita arkkitehtuuriaihiota, kaupungintalo, kulttuuritalo ja alueen dominanttina toimiva toimistotalo. Jalustarakenteen mitat ovat ylisuuria. Kannen yläpuolinen kaupunkirakenteellinen sommitelma on vaikuttava mutta nostaa kaiken mielenkiintoisen ja koko ehdotuksen ytimen kattojen tasolle, normaalin jalankulkuympäristön ulottumattomiin. Kannen yläpuolinen maailma on kauniisti jäsennoity, ja muodostaa mielenkiintoisen kattomaiseman. Katolta yhteydet ympäröivään lähiympäristöön rautatieasemaa lukuun ottamatta ovat kuitenkin viitteellisiä.

Esitetty uusi kaupunkiaula on tarkasti ja kauniisti esitetty, mutta sisältää valokuiluista huolimatta runsaasti määrittelemätöntä pimeää tilaa. Rakenteen lävitse kulkeva Espoon katu on ympäristönä pimeä ja kuilumainen.

Kysymys vaihteittain toteutettavuudesta on ollut yksi kilpailun ratkaisun avainkysymyksiä. Tässä ehdotuksessa kulminoituu "yhden rakennuksen" problematiikka: rakennus olisi toteutettava yhdellä kerralla ja hanke tarvitsisi voimakasta yksityisen tahon panostusta. Kaupungintalon toteutus olisi tässä tapauksessa sidoksissa laajempaan kokonaisuuteen.

32. "Swinging Espoo"

Ehdotus perustuu kaupungintalon uuteen sijaintiin radan varressa, sekä nauhamaiseen kaupunkirakenteeseen. Ajatus on mielenkiintoinen ja lupaava, mutta täyttää kokonaan arvokkaan Lakelan tärkeän vihervyöhykkeen. Espoon keskuksen rajaaminen selkeällä vihervyöhykkeellä on kehityskelpoinen ajatus.

Kaupungintalolle on esitetty mielenkiintoinen sijainti ja samalla voimakas kaupunkikuvallinen asema. Esitetyllä tavalla kaupungintalo voisi muodostua selkeäksi koko Espoon keskuksen merkkirakennukseksi. Rakennus on arkkitehtuuriltaan lupaava. Se liittyy luontevasti myös radan eteläpuoliseen kaupunkirakenteeseen. Kaupungintalon linkittäminen myöhemmässä vaiheessa rautatieasemaan on hyvin perusteltu ratkaisu. Mitoitukseltaan rakennus on liioiteltu ja vaatisi onnistuakseen myös muita kuin kaupungintalon toimintoja. Rakennuksen arkkitehtuuri on huolellisesti tutkittua ja sisältää vahvaa tilallisuutta. Vanha valtuustotalo jää kuitenkin yksinäiseksi elementiksi irralleen uudesta kaupungintalosta.

Ehdotuksen heikkous on esitetty muu uusi kaupunkirakenne. Lakelan puiston rakentaminen ei ratkaise ydinalueen ongelmia ja samalla menetetään keskeinen tärkeä viherakseli Espoon Tuomiokirkon suuntaan. Osoitetut rakennusmassat ovat muodoiltaan hieman sattumanvaraisia ja mittakaavaltaan ole-massa olevaan rakenteeseen sopimattomia. Uuden rakenteen liittyminen arvokkaaseen jokimaisemaan ja aivan kirkon tuntumaan on arveluttava ratkaisu. Rakennusten väliin jäävät pihatilat on esitetty viit-

teellisesti, syntyvän jalankulkumiljöön laatu jää arvailun varaan. Liikenneyhteydet ja pysäköinti alueella on esitetty hieman viitteellisesti.

Kirkkojärventie on poistettu. Idea on vaikeasti toteutettavissa, olemassa oleva katu on alueen liikenteelle elintärkeä.

Vuoden 2030 visio ei tuota suurta parannusta Espoon keskuksen nykytilaan: viheralue täytetään rakentamisella ja virastokeskuksen ongelmat eivät ole merkittävästi parantuneet.

Ehdotuksessa on herkkyyttä ja kaupungintalon arkkitehtuuriin on kiinnitetty onnistuneesti huomiota. Esitetyt illustraatiot ovat kauniita ja lupaavia joskin kaupungintaloon keskittyviä. Ehdotettu kaupunkirakenne vaatisi huolellisempaa tutkimista.

34. "Iso vihreä käsi"

Ehdotuksen vahvuus on omaperäisessä kaupungintalon ratkaisussa ja kehityskelpoisessa kaupunkirakenteellisessa kokonaisuudessa.

Kaupungintalo ja valtuustotalo ovat sijoitukseltaan osuvia – kokonaissuunnitelma huomioiden – mutta kooltaan ylimitoitettuja. Toisaalta, kaupungintalo on toteutettavissa useassa osassa ja kokonaisratkaisu mahdollistaa laajennettavuuden. Viherkattainen rakennus on ymmärrettävissä ekologisena kädenojenuksena, joskin suurten viherkattojen toteuttaminen olisi teknisesti varsin haastava tehtävä. Esitetyllä tavalla rakennus muodostuisi luontevaksi osaksi myös Lakelan vihermaisemaa. Kaupungintalo on huolellisesti tutkittu ja avaa hienosti myös uusia yhteyksiä Lakelan viheralueen ja Vaakunatorin välille.

Valtuustorakennuksen säilyminen antaa voimaa kokonaisuudelle, mutta kaupunkikuvallisesti ei saavuteta lisäarvoa, koska rakennuksilla ei ole keskinäistä visuaalista jännitettä.

Esitetyllä tavalla uusi kaupungintalo on vahvasti läsnä myös ratamaisemassa. Radan yli olisi kehitettävissä uusia yhteyksiä kaupungintalon kattotason kautta. Rautatieaseman täydentäminen lisärakentamisella vaikuttaa perustellulta ajatukselta.

Ehdotus tarjoaa mielenkiintoisen kaupunkitilakokonaisuuden: kaupungintalo, Vaakunatori, sekä torin ympärille sijoittuvat virastotalot muodostavat kauniin tilasarjan. Vaihteittain toteutettavuus on verrattain hyvä.

Vuoden 2015 visiossa on esitetty ankea maantasopaikoitus ja sekava ruokapalvelukeskuksen ympäristö. Myöhemmässä vaiheessa tilasarja täydentyy onnistuneesti uudella virastotalorakennuksella. Lopullisessa vaiheessa syntyvä kaupunkirakenne on luonteva ja tasapainoinen.

Ehdotuksen periaatteet johtavat huomattavaan olemassa olevien rakenteiden purkuun. Ehdotuksen toteutuminen tarkoittaisiin myös täysin uuden perustason muodostamista koko keskustan alueelle. Ehdotus sisältää lopullisessa vaiheessaan onnistuneen kaupunkikuvallisen vision, jonka toteuttaminen olisi myös vaihteittain ratkaistavissa.

35. "Stream"

Ehdotus perustuu voimakkaasti kaupunkikuvaa uudistavaan ajatukseen, jonka ytimenä on Lakelan viheralue. Esitetyllä tavalla kaupunkirakenteesta muodostuisi ehjä ja samalla omaperäinen kokonaisuus. Uusien asuinrakennusten sijoittuminen keskuksen ydinalueelle on hyvin perusteltu ajatus.

Tekijä on kehitellyt kaarevien muotojen teemoja, rakennuksia, joiden avulla on jäsennetty kaupunkitilaa. Muototeemat ovat mielenkiintoisia, mutta hieman vieraita ja formalistisia – muoto muodon vuoksi – suhteessa alueen muuhun rakenteeseen. Muodot eivät ratkaise alueen todellisia ongelmia.

Lakelan viheralueen raja on luonteva ja yhteys Kirkkokadulle on hyvin onnistunut. Viheralue kiertyy kauniisti osaksi alueen ydintä. Yhteydet Kirkkokadulle ovat myös luontevia. Kirkkokadun tilallinen uudelleen rajaaminen vaikuttaa kehityskelpoiselta ajatukselta.

Kaupungintalolle on esitetty keskeinen uusi sijainti radan varteen. Sijainti on luonteva ja hyvin kokonaisuutta tukeva. Rakennus on riittävästi tutkittu, mutta vaatisi toteutuakseen muita sitä tukevia toimintoja. Vanhan valtuustotalon irtautuminen uudesta kaupungintalosta on toiminnallisesti ongelma, mutta ratkaistavissa valtuustosalin siirrolla uuden kaupungintalon yhteyteen. Kaupungintalon ja uusien toimistotalojen rajaama uusi kaupunkitila on mielenkiintoinen mutta mitoiltaan liian suuri.

Esitetyt illustraatiot ovat kauniita ja kokonaisratkaisua hyvin tukevia.

Uusi kaupungintalo olisi luonteva osa radan varren maisemaa sekä Kirkkojärven katuja.

37. "Fixi"

Ehdotuksessa ydinkeskustan selkeyttäminen on toteutettu hyvin ja mielenkiintoisella tavalla. Perustason laskeminen ja siltarakenteiden poisto on toteutettu luontevasti. Uuden liikenteellisen yhteyden muodostaminen ydinkeskuksen itäpuolelle vaikuttaa kehityskelpoiselta ajatukselta. Uudet yhteydet keskuksen alueella on toteutettu huolella. Radan suuntaan on esitetty selkeää tilarajaus, uusi kaupunkijulkisivu. Tekijä on tuonut Espoon keskukseen uuden, osin ylisuuren mittakaavan. Radan yläpuolelle on esitetty kate, jolla on sekä kaupunkikuvallista, visuaalista että toiminnallista merkitystä. Katoksen toteutus esitetyllä keveydellä on haasteellista. Katokseen liittyvät toiminnot ovat hieman sekavia. Kulmikkaat uudet kaupunkikoordinaatit eivät liity erityisen hyvin nykyiseen kaupunkirakenteeseen. Ehdotus edellyttää mittavia vanhojen rakenteiden purkutoimia jo alkuvaiheessa. Kaupungintalo on sijoitettu luontevasti osaksi uutta kaupunkirakennetta ja sen sijainti on kokonaisuuden kannalta hyvä. Lakelan viheralueen raja-asuinarakennuksilla vaikuttaa onnistuneelta ratkaisulta. Asuinkorttelit ovat kuitenkin mittakaavaltaan haastavia. Puiston tuominen osaksi radan varren maisemaa on onnistunut ratkaisu. Kirkkojärventietä rajaavat rakennukset ovat korkeudeltaan ylisuuria suhteessa olevaan kaupunkirakenteeseen. Ehdotus on erittäin huolella laadittu kaupunkirakennetutkielma, jonka uudet kaupunkirakennekoordinaatit eivät kuitenkaan tukeudu parhaalla tavalla olemassa oleviin kiinnepisteisiin. Esitetty arkkitehtuuri on korkeatasoista mutta samalla Espoon keskukseen hieman vierasta.

49. "Urban Future"

Ehdotus on kilpailun ainoita, jossa kilpailun ydinaluetta on käsitelty yhtenä rakennuskokonaisuutena. Täydentämisrakentamisen avulla ydinalueesta on muodostettu ehjä kokonaisuus, joka on laajoilla lasikatteilla sidottu tilallisesti ehjäksi. Kaupungintalo on osa uutta kokonaisuutta ja myös toteutusmahdollisuuksiltaan realistinen. Vanha kaupungintalo voidaan säilyttää ja täydentää mutta se voidaan ehdotuksen perusidean puitteissa myös purkaa (ehdotuksessa nykyinen kaupungintalo on esitetty asunnoiksi). Olennaista on syntyvä katettujen pihojen tiivis verkko, jossa kaupungin toiminnot kerätään yhden katon alle, aivan konkreettisesti. Ehdotusta on tutkittu huolellisesti ja uskottavasti myös rakennusten pohjapiirrosten tasolla. Ehdotuksen puutteena on valtuustotalon jääminen yksinäiseksi reliikiksi. Ehdotuksen maisemallinen ja kaupunkikuvallinen peruselementti monien muiden ehdotusten tapaan on eteläpohjoissuuntainen viherakseli. Sen jatkeena oleva ja radan ylittävä viherkansi on esitettyssä laajuudessaan erittäin vaativa toteuttaa ja synnyttää myös ikävää "reunatilaa". Radan suuntainen kaupunkirakenne on alueelle vieras ja yhteyksiä katkaiseva. Ehdotus on esitetty kauniisti ja sisältää runsaasti korkealuokkaista, näkemyksellistä arkkitehtuuria.

3.3 Keskiluokka, 35 ehdotusta

1. "Atbe"

Ehdotus on huolellisesti perusteltu ja kauniisti esitetty. Ehdotettu kaupunkirakenne vaikuttaa kuitenkin hieman tavanomaiselta ja arkiselta. Uudella kaupungintalolla on vahva ja selkeä rooli uudessa kaupunkirakenteessa. Rakennuksen sijainti vanhan valtuustotalon tuntumassa on onnistunut ja luonteva ratkaisu. Yhteydet vanhaan valtuustotalon on helposti järjestettävissä. Uusi keskusaukio vaikuttaa mittakaavaltaan turhan suurelta ja tuuliselta. Muut uudet kaupunkitilat ovat luontevasti rajattuja ja mittakaavaltaan sopivia. Kirkkojärventien rajaaminen pitkällä rakennusmassalla on mittakaavallisesti haasteellista. Rakennuksen toiminnot ovat luontevia ja uutta aukiotilaa tukevia. Uuden virastotalo 2:n sijoitus osaksi Lakelan viheraluetta vaikuttaa sattumanvaraiselta ratkaisulta. Rakennuksen mittakaava on alueen muihin rakenteisiin nähden yliampuva ja estää viheralueen liittymisen radan varren maisematilaan. Lakelan viheralue kiertyy kauniisti osaksi uutta ydinkeskustaa. Uuden keskuksen toiminnot ovat luontevia ja monipuolisia.

Ehdotus on huolellisesti laadittu ja sisältää runsaasti kehityskelpoisia kaupunkikuvallisia ideoita. Esitetyt uudistukset eivät kuitenkaan parhaalla mahdollisella tavalla tue alueen olemassa olevaa kaupunkirakennetta.

2. "Kruunut"

Ehdotuksessa on ansiokasta rakennussuunnittelua. Julkisivujen materiaalikäsittelyt ja aukotukset tuottavat mittakaavaltaan inhimillistä ja sopivasti vaihtelevaa ympäristöä. Etelä-pohjoissuuntainen puisto-akseli on säilytetty ja sen merkitystä on suunnitelmassa ansiokkaasti korostettu. Radan ylittävät silta-yhteydet ovat hentoisia, mutta ne on sijoitettu sopivasti kilpailualueen painopisteisiin.

Korttelirakenteessa on hajanaisuutta: kaupunkirakenteelliset tavoitteet eivät ehdotuksessa käy ilmi, koska uudisrakennuksilla on hatara suhde toisiinsa ja muuhun rakennettuun ympäristöön. Kaupungintalon edusaukiossa on mittakaavattomuutta mutta sen sijoitus on oikeaan osuun.

Kokonaisuutena ehdotus olisi kaivannut tiivistämistä ja kaupunkirakenteen täsmennystä sekä joitakin vielä pienemmän mittakaavan elementtejä.

3. "Scenic machine"

Tekijä esittää Espoon ydinkeskuksen kaupunkikuvan voimakasta uudistusta ja vanhan kaupunkirakenteen lähes täydellistä purkamista.

Ehdotuksen kaupunkirakenne vaikuttaa mittakaavaltaan ydinalueelle sopimattomalta. Esitetty arkkitehtuuri on taitavaa, mutta muotoilultaan yliampuva.

Uusien yhteyksien luominen rautatieasemalta on lupaava idea. Erityisesti Lakelan viheralueelle muodostettu yhteys vaikuttaa luontevalta.

Uusi ehdotettu kaupunkirakenne on kuitenkin mittakaavaltaan ylimitoitettu, syntyvät pihatilat ovat paikoitellen tukkoisia ja ahtaita. Vaiheittain rakentuminen ei synnytä merkittäviä kaupunkikuvallisia uudistuksia.

Ehdotuksen arkkitehtuuri on omaleimaista mutta ei sovi yhteen nykyisen ydinkeskuksen kanssa.

5. "Väre"

Ehdotuksen kantavana teemana on voimakas ja omaperäinen maisemallinen ote. Osoitetut toimenpiteet ovat kuitenkin mittakaavaltaan turhan mittavia ja vaikeasti vaiheittain toteutettavia. Lakelan viheralueen muokkaus vaikuttaa ylimitoitetulta toimenpiteeltä, keskuksen suurimmat ongelmat sijoittuvat virastokeskuksen ytimeen. Uusi kaupungintalo sijoittuu luontevasti vanhan kaupungintalon paikalle osaksi viheraluetta.

Yhteydet radan ylitse ovat hieman sattumanvaraisia, osoitetut uudet väylät eivät muodosta luontevia kaupunkirakenteen avauksia.

Ehdotus on kauniisti esitetty ja hyvällä näkemyksellä toteutettu. Lakelan viheralueen voimakas muokkaaminen on taloudellisesti haastavaa eikä ratkaise alueen ydinongelmia.

7. "TER27"

Ehdotettu uusi kaupunkirakenne on omaperäinen, mutta sokkeloinen. Radan päälle on esitetty uusi massiivinen kansirakenne. Ehdotuksen kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan ok, mutta alueen kaupunkitilahierarkia vaatisi tarkempaa harkintaa. Suunniteltu uusi kaupunkirakenne vaatisi vanhan keskuksen mittavia purkutoimia. Kaupungintalon rooli esitetyssä konseptissa hukkuu muuhun rakenteeseen. Lakelan viheralueen rakentaminen haaskaa turhaan arvokasta viheraluetta. Ehdotettu kaupunkirakenne luo monia uusia yhteyksiä, mutta yhteyksien hierarkia vaatisi tarkempaa tutkimista.

Ehdotus esittää mielenkiintoisen kaupunkivision, jonka peruskonsepti vaikuttaa alueelle sopivalta. Tilarakenne vaatisi kuitenkin selkeyttä.

9. "In forma di palazzo"

Ehdotettu kaupunkirakenne on selkeä ja aluetta sopivasti uudistava. Ydinalueen uusi rajausta ja tiivistäminen on ratkaistu luontevasti.

Ehdotus muodostaa selkeän ja ymmärrettävän julkisivun radan suuntaan. Uusi yhteys kaupungintalolta kirkon suuntaan on onnistunut ratkaisu.

Uusi konserttitalo Kirkkojärventien varrella muodostaisi Espoon keskukselle komean porttirakenteen - konserttitalo ei ole kaupungin tulevien vuosien rakennusohjelmassa.

Lakelan viheralueen rajaaminen pysäköintitalolla on viheraluetta haaskaava ratkaisu.

Ehdotus on huolellisesti tutkittu ja sisältää kaupunkikuvallisia uudistuksia. Ehdotuksen moni-ilmeisyys on paikoitellen yliampuvaa. Esitetty arkkitehtuuri on mittakaavaltaan alueen nykyistä rakennetta haastavaa.

10. "290581"

Ehdotuksessa on määrätietoista otetta ja kokonaisuuden hallintaa. Lakelan puisto on ymmärretty tärkeänä viherakselinana ja sen kehittämiseksi on esitetty vähäeleinen, vehreyttä ja puistomaisuutta korostava esitys. Puisto jatkuu – monen muun ehdotuksen periaatteen mukaisesti – radan ylittäen sen eteläpuolelle. Ydinalueelle sijoitetut uudisrakennukset on aseteltu myötäillen puiston kaareutuvaa linjaa.

Lakelan puiston päätteenä on pääaukio, joka on rajattu täsmällisesti pohjois- ja länsisivultaan mutta jätetty avoimeksi puiston ja radan suuntaan. Toritila jää liian avoimeksi ja tuulisen oloiseksi. Toripinnan jatkaminen edelleen radan suuntaisena ja sen jatkaminen Lakelan puistoakselin sillan alitse ei vaikuta harkitulta ratkaisulta: mikä on tämän torikannen motiivi, sen kaupunkikuvallinen luonne jne?

Uudisrakennusten muodostama kortteli ei arkkitehtonisesti lupaa kovin paljoa – kokonaisuuden jäsentelyssä ja arkkitehtonisen idean kehittämissä on ponnettomuutta.

12. "Revontulet"

Ehdotukselle on tunnusomaista puistomaiset, puuistutuksin ja nurmipinnoin varustetut aukeat. Aukioiden sijoittelu toisiaan seuraavina "vihertaskuina" on harkittua. Tekijä on kehittänyt aukioille ja ulkotiloille esimerkillisesti erilaisia julkisuuden asteita; ehdotuksessa toteutuvat monet hyvän kaupunkitilan periaatteet.

Onnistuneesta aukiotilajärjestelystään huolimatta, tai oikeastaan sen myötä, tekijä on siirtänyt Espoon keskukseen kaupunkimallin, jonka ilme on sille vieras. Huolitellut puistoistutukset ja nurmialueet vaativat lämpimän ilmanalan ja ovat Suomen oloissa erittäin haasteellisia puhtaanapidon kannalta. Suunnitelmissa esitetty kolmiulotteinen, rakennusten rajaama kaupunkitila viestii suomalaiselle ympäristölle vieraita kulttuurisia piirteitä. Visualisoiduissa piirustuksissa on rakennuksia, joiden arkkitehtuuri viittaa enemmänkin yleismaailmallisiin vapaa-ajan yhdyskuntiin, eikä uudenlaiseen, Espoon keskuksen omailemaiseen kaupunkimalliin.

14. "Isopurje"

Tekijä on lähestynyt tehtävää innostuneesti peraten tunnollisesti koko kilpailualueen. Lopputuloksessa on paljon hyvää. Kaupunkirakenteellinen jäsenitys on samalla sekä suurpiirteistä että riittävästi yksityiskohtiin menevää. Asemapiirrostopon esitys on suorastaan herkullinen ja vähintäänkin kiinnostava. Siinä nykyinen kaupunkirakenne saa oivallisesti tukea uudesta rakentamisesta niin mittakaavan kuin tilarakenteen osalta. Lakelan puisto ja uusi keskusaukea on erotettu toisistaan nykyisen kaupungintalon massan avulla ja aukean keskelle on sijoitettu uusi kaupungintalo tukitoimintoihin: ratkaisussa on komeutta ja määrätietoisuutta. Toriaukea on nostettu riittävän ylös. Keskusaukiolta koilliseen, koulu-keskukseen osoitettu kevyen liikenteen reitti on hyvä oivallisuus. Niin ikään keskusaukiolta lähtevän katunäkymän päättämisen Tuomiokirkkoon kielii siitä, että kaupunkirakenteen kehittämistavoitteet on ymmärretty hyvin.

Lupaava ehdotus kompastuu kolmiulotteiseen tila- ja massarakenteeseen. Esitetty kaupunkisilhuetti on suorastaan aggressiivinen. Ehdotuksessa on valitettavaa keskeneräisyyttä, joka latistaa lupaavan kaupunkirakenteellisen komposition harmaan arkirakentamisen tasolle.

15. "Solmukohta"

Ehdotuksessa on muokattu voimakkaasti olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Ehdotettu kaupunkirakenne on omaperäinen mutta pitkät ramppirakenteet ovat vaikeasti toteutettavia eivätkä luo luontevia uusia yhteyksiä.

Kirkkojärventien ylitse on luotu useita uusia yhteyksiä. Paikoitellen osoitetut uudet rakennusmassat ovat mittakaavaltaan alueelle sopimattomia.

Lakelan viheralueelle tunkeutuvat rakennusmassat jakavat puistoaluetta keinotekoisesti.

16. "Purje"

Ehdotus on korkealuokkaisesti esitetty ja arkkitehtoniset, rakennuksiin liittyvät ratkaisut ovat kiitettävää tasoa. Yleissilmäyksellä voisi todeta, että ehdotus kuuluu esityksenä ja ehdotuksessa esitellyn arkkitehtuurin perusteella kilpailun yläluokkaan. Kyseessä oli kuitenkin kaupunkirakenteellinen ideakilpailu: tekijä on esittänyt kaupunkirakenteellisen mallin, joka on mittakaavaltaan ylisuuri ja toteutuksen osalta erittäin riskialtis.

Tekijän esittämä kaupunkiaukea on kannanottona kiinnostava, mutta ratkaisuna sopimaton Espoon tai ylipäänsä suomalaisen kaupunkirakentamisen lähtökohdaksi: tilarakenne ei vahvista ihmisen turvallisuuden tunnetta, tila ei tarjoa identiteettiä tai elämyksellisyyttä ja se on sääolosuhteille altis. Lopputuloksena on tyhjä, passiivinen aukea. Aukean mittasuhteiden vääristymää korostaa kaupunkitalon kompositio. Kolmiomainen "purje" nousee korkeuksiin vaikuttavana arkkitehtonisena efektinä kuin joissakin funktionalismin kaupunkitilafantasioissa – kohentaako tämä kuitenkaan Espoon keskuksen kaupunkirakennetta ja ympäristön laatua, onko tämä vastaus tämän päivän kaupunkisuunnittelun haasteisiin?

Vuoden 2030 visiossa tekijä on esittänyt laajimman version, jolloin radan päälle toteutettaisiin huomattavia rakennusmassoja. Laaja radan päälle rakentaminen lisää vaikutelmaa ylisuuresta mittakaavallista lähestymistavasta. Rakennussuunnittelutason ratkaisut on toteutettu eleettömästi ja taitavasti.

17. "Etelään"

Näkemyksellä toteutettu ehdotus, jossa kaupunkirakennetta uudistetaan voimakkain vedoin. Esitetty arkkitehtuuri on omaperäistä ja vahvaa. Rakennusmassat ovat kuitenkin muodoiltaan ja mittakaavaltaan olemassa olevaan rakenteeseen sopimattomia. Paikoitellen ehdotetut kaupunkitilat ovat tukkoisia ja ahtaita. Lakelan viheralueen kiertyminen osaksi ydinaluetta on perusteltu idea. Ehdotetun kaupunkirakenteen toteutuminen edellyttäisi kuitenkin vanhan rakenteen merkittävää muokkaamista. Radan läpuolelle ehdotettu rakennusmassa on muodoiltaan hieman keinotekoinen.

18. "Opposite"

Tekijän esittämä kaupunkirakenteen perusmalli täydentää Espoon keskuksen ruutukaavaan pohjautuvaa yleisrakennetta. Ehdotus on jaettu kahteen pääalueeseen: virastokeskuksen alueeksi josta on esitetty purettaviksi kaikki nykyiset rakennukset sekä radan alueeksi, joka viime vaiheessa olisi Espoon keskuksen uusi sisäänajoportti. Syntyvä kokonaisuus on selkeä, mutta samalla kuivakas ja aneeminen. Espoon kaupunki ei esitetyn lääkkeen saa riittävää identiteettiä, mikä on kenties keskeisin haaste Espoon keskuksen tulevalle kehitykselle.

Tekijä on esittänyt virastokeskuksen alueelle ensi sijassa asumista. Esitetty korttelirakenne on kuitenkin lähiorakentamisesta kovin tuttua, pihatilojen osalta jopa liian ahdasta ja sokkeloista. Nykyisten virastorakennusten paikalle voidaan sijoittaa asumista, mutta sen tulisi olla tästä paikasta kasvavaa ja tarjota uudenlaisia, keskusta-asumisen malleja.

Toriaukea on mittakaavaltaan liian suuri ja käsittelyltään formalistinen. Rakennusten suunnittelu esittää vain latteita visioita tulevasta arkkitehtuurista.

21. "Green grass"

Asuntorakentamisen näkyvä lisääminen Espoon keskuksen ytimeen on perusteltu ajatus. Kaupunkirakenteen uudistus on toteutettu hieman turhankin radikaalisti. Lakelan viheralue on tuotu onnistuneesti ratamaisema osaksi. Samoin yhteyksien korostaminen Kirkkokadun suuntaan vaikuttaa kehityskelpoiselta idealta. Kirkkojärventien uudelleen muotoilu ei kuitenkaan poista merkittävästi alueen kaupunkikuvallisia ongelmia. Rautatieaseman uudistaminen avaa uusia yhteysmahdollisuuksia ja poistaa ydinalueen taso-ongelmia. Ehdotettu uusi kaupunkirakenne vaikuttaa kokonaisuutena kuitenkin hieman turhan radikaalilta.

22. "898970"

Tekijä osoittaa eläytymiskykyä tehtävän haasteiden edessä. Työssä on tuoreutta ja pyrkimystä löytää juuri tähän haasteeseen sopivat ratkaisut.

Uudisrakennusten – pääasiassa asuinrakennuksia – sijoittelu "vapaan heittelyn" -periaatteella tuntuu sopivalta lähestymistavalta. Vaikka monissa ehdotuksissa on samalla periaatteella luotu uusi, jo rakennettuun ympäristöön huonosti istuva kokonaisuus, tässä ehdotuksessa kaupunkirakenne täydentyy luontevalla tavalla. Lakelan puistovyöhykettä on käsitelty luontevasti, radan kohdalla jännittävällä tavalla. Nykyinen kaupungintalo voidaan säilyttää ja esitetty laajennus loisi sille hyvän lisän.

Esitys on kaaviomainen ja antaa vain viitteitä tekijän ajattelun päämääristä.

23. "Lightdensity"

Ajatus Espoon ydinalueen voimakkaasta tiivistämisestä vaikuttaa lupaavalta idealta. Osoitetut rakennusmassat ovat korkeita mutta ydinalueen mittakaavaan sopivia. Perustason muokkaus on onnistuneesti toteutettu. Lakelan viheralueen ehdotettu jatkaminen radan ylitse on voimakas idea, mutta taloudellisesti erittäin haasteellinen. Onnistuakseen tavoiteltu uudistus edellyttäisi voimakkaita olemassa olevien maastonmuotojen muokkaamisia ja tuekseen voimakasta rakentamista.

25. "EPPZ08"

Ehdotus on toteutettu vahvalla arkkitehtuurinäkemyksellä. Radan yläpuolelle ehdotettu uusi kaupunkirakenne on kuitenkin samalla erittäin massiivinen. Tiukasti rajattu uusi kaupunkitila on mittakaavaltaan ylisuuri ja tuulinen. Kontrasti tyhjän aukiotilan ja rakennetun uuden rakenteen välillä on Suomen sääolosuhteissa haastava. Muut ehdotetut tilarajaukset ovat osuvia ja reuna-alueita hyvin selkeyttäviä. Lakelan viheralueen rakentaminen rikkoo turhaan arvokasta viheryhteyttä kirkon suuntaan. Ehdotettu arkkitehtuuri on osaavaa ja mielenkiintoista. Ehdotuksen kaupunkirakenteelliset ansiot jäävät arkkitehtonisen näkemyksen varjoon. Toteutuakseen osoitetut uudistukset johtaisivat koko ydinalueen purkamiseen. Kirkkojärventien kattaminen on yhteyksien kannalta perusteltu ehdotus, mutta johtaa ylisuuriin kansirakenteisiin.

27. "Terre"

Lakelan viheralueen kehittäminen on ideana onnistunut. Kansirakentaminen vaikuttaa kuitenkin turhan monumentaaliselta.

Uusi yhteys Espoon kirkolle on onnistunut ratkaisu.

Uusi kaupunkiaukio on mittakaavaltaan suuri ja vaikuttaa tuuliselta. Kannen alle sijoitettu laaja pysäköintiratkaisu on perusteltu. Uuden kaupungintalon sijainti vanhan valtuustosalin yhteydessä on lupaa-

va, mutta vaatisi tuekseen muita sitä tukevia toimintoja. Kaupungintalo on tarkasti tutkittu ja sisältää runsaasti lupaavaa arkkitehtuuria.

Tornimaiset rakenteet radan vierelle vaikuttavat ylittämättä alueen muiden tulevien maamerkkien kanssa.

Esitetyt illustraatiot ovat tyylikkäitä, mutta hieman Espoon nykyiselle keskukselle vieraita.

Ehdotus on laadittu näkemyksellä. Esitetyt purkutoimet ovat osittain luontevia mutta johtavat kaupunkirakenteen liialliseen väljyyteen.

29. "Espoopolis"

Kilpailun ydinalue on tarkasti tutkittu. Lakelan viheralueelle on osoitettu runsaasti uutta rakentamista. Se on alueen muulle arkkitehtuurille vierasta ja sattumanvaraista. Ehdotetut rakennusmassat ovat muotoilultaan omaperäisiä mutta samalla formalistisia. Uusi kaupungin keskusaakio on taitavasti perusteltu. Korotettu perustaso on hyödynnetty paikoituskansina, joiden alle jää kuitenkin runsaasti käytötiloja. Niiden muuntaminen toiseen käyttötarkoitukseen on haasteellinen tehtävä. Yhteydet ympäröivään kaupunkirakenteeseen on hyvin suunniteltuja.

Vanhan virastotalon muuttaminen uudeksi kaupungintaloksi on periaatteessa mahdollista, mutta esitetty ratkaisu jättää vanhan valtuustosalin toiminnallisesti sivuun.

Ehdotus sisältää hyvää kehityspotentiaalia. Esitetyt muutokset ovat rauhallisia ja persoonallisia, mutta konkreettiset rakennusmuodot hieman alueen muuhun rakenteeseen sopimattomia.

30. "RAE25DNA82"

Ehdotuksessa on havaittavissa määrätietoinen ote ja tavoitteellinen kaupunkirakenteellinen pyrkimys.

Lakelan puistovyöhykettä on käsitelty ansiokkaasti. Puiston reuna-alueet ovat kehystetty pehmeämuotoisilla rakennusmassoilla, jotka luovat puistolle sopivan tilarakenteen ja jotka samalla aktivoivat puistoa. Nykyinen kaupungintalo on esitetty purettavaksi. Uusi kaupungintalo istuu paikallaan hyvin ja muodostaa mielenkiintoisen, liikkeessä olevan toritilan. Ehdotukselle on kokonaisuudessaankin leimallista staattisuuden välttäminen, rakennukset ovat eräänlaisessa mobilemaisessa liikkeessä. Tekijä on kehitellyt toimivia rakennustyyppejä, joita voidaan joustavasti toteuttaa kokonaisratkaisun puitteissa niin asuin- kuin liikerakennuksina. Kaiken kaikkiaan, ehdotuksessa on paljon joustoa ja mukauttamisvaraa erilaisiin tuleviin tilanteisiin.

Radan varteen on esitetty elegantteja rakennusmassoja, jotka suojaavat ydinaluetta ennen kaikkea visuaalisesti. Kolmiulotteinen mallinnusesitys kertoo lupaavasta rakennussuunnittelutason lähestymistavasta.

38. "Kannun kulma"

Ehdotuksessa on esitetty erilaisia täydennysrakentamisen toimia. Kokonaisuus on liiankin varovainen ja monet uudisrakennukset on sijoitettu epävarmasti suhteessa muihin lähirakennuksiin. Kaupunkirakenne täydentyy mutta kaupunkitila jää puutteelliseksi. Ydinkortteleitten alue on esitetty purettavaksi ja korvattavaksi usealla uudisrakennuksella. Juuri tällä kohdin ehdotus luo monia, keskenään samanarvoisia rakennusten välitiloja eikä selvää ulkotilan painopistettä synny. Julkinen tila ei ole kokonaisuuden sisällä vaan eräänlaisena kiertävänä aiheena rakennusmassojen ympärillä. Tätä ratkaisuperiaatetta ei ole pidetty hyvänä.

Nykyiselle valtuustosalille ja kaupungintalolle on esitetty uusi käyttö, kaupungintaloa muokataan näkyvämmiin. Uusi kaupungintalo tarvittavine tukitoimintoineen istuu kokonaisuuden keskipisteessä hyvin, joskin se vaikuttaa arkkitehtonisesta jäsentelystä huolimatta hieman massiiviselta.

Ehdotuksen ansiot ovat enemmänkin rakennussuunnittelutason yksityiskohdissa. Kaupunkitilan ja kaupunkirakenteen kehittelyn osalta ehdotus on jäänyt vajavaiseksi.

39. "Egg"

Periaatteessa kaupunkikuvan voimakas tiivistäminen on hyvä ja kehityskelpoinen ratkaisu. Korttelikoko vaikuttaa mitoitukseltaan oikealta. Asuntorakentamisen lisäys keskuksen ytimeen on aluetta hyvin virkistävä ajatus. Uusi kaupungintalo muodostaa selkeän merkkirakennuksen, jonka muotoilu on tosin alueelle vieras. Toteutuakseen rakennus vaatisi myös tuekseen muita toimintoja.

Radan päälle rakentaminen on hieman sattumanvaraista. Ensimmäisen rakennusvaiheen kokonaisvo-lyymi vaikuttaa luontevalta. Toisessa vaiheessa rakentaminen varsinkin Lakelan viheralueella on turhan raskasta ja sattumanvaraista. Tärkeä viherreitti kirkon suuntaan katkeaa kokonaan.

Ehdotuksen parasta antia on valitun lähtökohdan tyylikäs toteuttaminen.

41. "Seitsemän veljestä"

Ehdotettu kaupunkirakenne on väljä ja suurpiirteinen. Seitsemän tornia muodostavat avointa ja puis- tomaista kaupunkitilaa. Rakennusten muotoilu mahdollistaa monipuoliset käyttötarkoitukset. Tornien arkkitehtuuri on kuitenkin mittakaavaltaan ja muodoiltaan alueelle hieman sopimatonta. Lakelan viher- alueen ja uuden promenadin muodostaminen kirkon suuntaan ovat hyvin perusteltuja ajatuksia. Lake- lan viheralueen kiertyminen aina Espoon ydinkeskuksen ytimeen vaikuttaa lupaavalta ajatukselta. Yh- teyksien verkko on hyvin tutkittu. Pysäköinnin keskittäminen on periaatteessa onnistunut ratkaisu. Sylinterimäiset pysäköintilaitokset eivät istu alueen muuhun kaupunkikuvaan.

Kaupungintalon sijoitus on epävarma ja erkanee liiaksi vanhasta valtuustosalista.

Ehdotetut kaupunkikuvalliset toimenpiteet edellyttäisivät koko ydinalueen purkamista. Ajatus puisto- maisesta Espoon keskuksesta on lupaava, idea voitaisiin toteuttaa myös huomattavasti vähäisemmällä rakentamisen volyymillä.

42. "Nautilus"

Tekijä on esittänyt omaperäisen keskusaukiojärjestelyn. Puistomainen, istutuksiin perustuva aukea on kehystetty rakennusten riveillä, eräänlaisilla aittarivistöillä. Mittakaava on melko hallittua ja esitetyt rakennusmassat sopivat moniin eri käyttötarkoituksiin. Kaupungintalo on esitetty komeana kaupunki- kuvallisena korosteena ja sen sijoituspaikka Lakelan puiston päätteenä on mielenkiintoinen. Kilpailualue- en kokonaisjäsentelyssä on epävarmuutta, suuret linjat puuttuvat. Osittain tämä johtuu piha- ja au- kiotilojen käsittelyn puuttumisesta: puut, istutusvyöhykkeet, pihapintojen käsittely jne. Rohkeammalla ja suurpiirteisemmällä yleisotteella ehdotus voisi tarjota mielenkiintoisia visioita.

43. "Raakku"

Ehdotus uudistaa kaupunkikuvaa voimakkain ottein. Kaupungintalon sijainti on keskeinen, rakennuk- sesta muodostuisi koko alueen uusi maamerkki. Rakennus on hyvin tutkittu, mutta vaatisi toteutuak- seen runsaasti muita toimintoja. Sijoitus vanhan valtuustosalin yhteydessä on luonteva. Uusi keskus- aukio kokoaa kauniisti alueen eri reitit. Asuinrakennusten ja viheralueen raja on selvä. Aukio vaikuttaa kuitenkin hieman tuuliselta ja tyhjältä, sen mittakaava on aavistuksen ylisuuri.

Lakelan viheralue on osa ydinkeskuksen arkkitehtuuria ja myös Kirkkokadun maisemaa. Yhteydet vi- heralueelle ovat luontevia.

Ehdotuksen vaihteellisuus on haasteellista, myöhemmät vaiheet eivät tuo ratkaisevia muutoksia perus- kaupunkirakenteeseen.

Ehdotus on kauniisti esitetty, arkkitehtuuri on ammattitaitoista ja luontevaa.

44. "Atriums"

Tekijä on esittänyt tiiviin täydennysrakentamismallin, joka noudattaa Espoon keskuksen historiallista ruutukaavaan pohjautuvaa kaupunkirakennetta. Ehdotettu rakenne on täsmällinen ja joustava. Tila- muodostus on jopa liian tiivistä, joskin muodostettu uusi torialue on mittakaavaltaan sopusuhtainen ja kiinnostava. Paikoin tiivis rakenne muodostaa varjoisia ja sokkeloisia välitiloja, joiden luonne jää vie- raaksi ja pohjoisiin olosuhteisiin sopimattomiksi. Struktuurin mittakaava vertikaalisuunnassa on maltti-

linen, uuden torin ympärillä jopa liian heiveröinen.

Lakelan puistovyöhyke on katkaistu uusilla rakennuksilla. Tätä voidaan pitää virheenä ja ehdotukselle olisi ollut eduksi, jos puistomainen tila voisi virrata pohjoisesta vapaasti radan ylitse keskustan eteläpuolelle. Hyvää ehdotuksessa on konstailematon lähestymistapa ja pyrkimys löytää ruutukaavalle uusi, Espoon olosuhteisiin tehty sovellus. Rakennussuunnittelussa on hyvä, yleispätevä ote.

45. "Bruce"

Kaupunkitilan osalta ehdotus esittää vahvan omaperäisen vision; Lakelan viheralue kiertyy aina Espoon rautatieasemalle asti. Ajatus on omaperäinen ja lupaava. Uusien yhteyksien pohtiminen ja luominen on ehdotuksen vahvin ominaisuus. Erityisesti Kirkkokadun suuntaan muodostuva uusi reitti vahvistaa keskuksen yhteyksiä Kirkkojärven suuntaan.

Ydinkeskuksen alueelle esitetyt uudistukset vaikuttavat hieman sattumanvaraisilta. Esitetyt rakennusmassat eivät tukeudu erityisen hyvin olemassa oleviin rakennuksiin. Ehdotetut purkutoimet ovat turhan raskaita. Uudet rakennusmassat muodostavat solamaisia ahtaita kaupunkitiloja. Rakennukset ovat mittakaavaltaan alueen muita rakennuksia haastavia. Periaatteessa uuden kaupungintalon sijainti vaikuttaa luontevalta, yhteys vanhaan valtuustotaloon on hyvä.

Ehdotuksen vahvuus on hyvin perusteltu yhteysverkosto, illustraatiot ovat kauniita. Rakennussuunnittelu voisi sisältää enemmän kiinnekohtia alueen vanhaan rakenteeseen.

46. "Simplicissimus '08"

Ehdotuksessa on voimaksa etelä-pohjoissuuntainen linjaus: pitkänomainen aukea/katutila ja edelleen radan yli johdettu rakennusten akseli. Nykyiset rakennukset on pääosin säilytetty ja muutamat harvat "aukkopaikat" on täytetty uudisrakennuksilla. Ympäristön kannalta olennaista on, että nykyisille rakennuksille tulisi esittää joitakin kohennusratkaisuja. Radan päälle esitetty massa sisältää samoja ongelmia kuin vastaavat esitykset tässä kilpailuissa tai toteutuneissa esimerkeissä yleensä: maanalaisia, turvallisuuden ja valvonnan kannalta ongelmallisia "epätiloja". Esitetty volyymi on sillä tavalla maltillinen, että se ei välttämättä vaatisi huomattavia investointeja. Lakelan puiston laitaan (radan varteen) esitetyt rakennusmassat katkaisevat tuntuman puiston suuntaan. Kaupungintalo voidaan osoittaa nykyiseen käyttöön lisättynä muilla aktiviteeteilla.

51. "Risti nolla"

Tekijän ajatus muodostaa kaksi suurkorttelia, jotka selkeyttäisivät Espoon keskuksen kaupunkirakennetta, on hyvä. Suurkortteleiden toteuttaminen vaiheittain on kuitenkin hankalaa.

Uusien asuinrakennusten sijoitus ydinalueen tuntumaan on koko aluetta virkistävä idea. Eri toimintoja keskenään sekoittava konsepti toisi alueelle tarvittavia palveluita ja kaupunkimaista eloisuutta.

Uuden kaupungintalon sijoitus asemarakennuksen tuntumaan on yhteyksien kannalta luonteva ja omaperäinen. Kaupungintalon yhteyteen on esitetty runsaasti muita sitä tukevia toimintoja. Vanha valtuustotalo jää hieman erilleen kaupungintalosta korttelirakenteen sisään ilman luontevaa käyttötarkoitusta. Suurkorttelin raja-alue Lakelan viheralueen suuntaan vaatisi lisätutkimuksia. Lakelan viheralueen kiertyminen osaksi ydinkeskusta on onnistunut idea. Uusi ydinkeskusta muodostaa mielenkiintoisen tilasarjan, kaupunkitilojen muuntuminen viheralueeksi on luonteva ja vivahteikas.

Suurkortteleita jakava Espoo Bulevardi muodostaa aluetta hyvin ryhdistävän liikenneakselin.

Osittain suurkortteleiden mittakaava on muuta lähiympäristöä haastava. Kilpailuehdotus on huolella ja perustellusti laadittu, esitetty arkkitehtuuri on omaperäistä ja ammattitaitoista.

52. "Cantalupo"

Voimakasaotteinen ja myös näkemyksellinen ehdotus. Sen ongelma on kuitenkin ilmeinen: käytännössä koko kilpailun ydinalueen ja Lakelan puistoa laajalti kattava rakennus on ympäristötilanteeseen nähden ylisuuri. Ratkaisu loisi varmasti uutta, alueelle kaivattavaa identiteettiä, se varmasti jättäisi alleen nykyisen harmaan ja ikävän ympäristön mutta toisi mukanaan arveluttavan, Espoon keskukselle

ylisuuren mittakaavan.

Kokonaisuus olisi toteutettavissa vaiheissa. Yksi vaihe olisi kaupungintalon tilat. "Keskusneliö" on jaettu jännittävästi katetulla piharatkaisulla neljään pienempään kortteliin. Kokonaisuuden ytimeä on avattu akselinäkymä pohjoiseen suuntaan. Samalla on synnytetty keskeinen, uusi torialue – herää kuitenkin kysymys, onko se liian syrjässä radan ja sen eteläpuolisen kaupunginosan suhteen? Itään, koulukeskusten suuntaan on sopivasti avattu toinen akselilinja.

Radan varteen sijoitetut pitkät massat tukevat hyvin kokonaisvaltaista ja suoraviivaista ajattelutapaa. Ehdotukselle olisi ollut eduksi, jos tekijä olisi jättänyt Lakelan puiston kohdan rakentamatta ja keskittänyt volyymin keskusneliöön. Ehdotuksessa on tiettyä kehityskelpoisuutta.

53. "Aitiopaikka"

Tekijä esittää koko vanhan ydinalueen korvaamista täysin uudella kaupunkirakenteella, joka olisi pääasiassa asumiseen painotutuvaa. Ajatus on hyvä. Osoitettu korttelirakenne on omaperäinen mutta suhteessa nykyiseen kaupunkirakenteeseen vieras. Suurkorttelit rajautuvat luontevasti Lakelan vihervyöhykkeeseen. Paikoitellen kortteleiden piha-alueet ovat ahtaita ja kokonaisuus rikkonainen. Tornimaiset terassitalot ovat mittakaavaltaan ylisuuria ja tulevien maamerkkien kanssa kilpailevia. Asuinrakennusten terassimainen porrastus on mittakaavallisesti ja valonsaannin kannalta hyvin perusteltua, mutta se johtaa kokonaisalueen kannalta hieman sekavaan lopputulokseen. Kaupungintalon uusi sijoitus keskeiselle paikalle Kirkkojärventien varrelle on kehityskelpoinen idea. Ajatus uudesta jalankulkureitistä, joka myötäilee alueen maastomuotoja, on mielenkiintoinen ja tuore. Kilpailuehdotus on huolellisesti laadittu ja esitetyt illustraatiot ovat kauniita.

57. "Sydän"

Ehdotus sisältää omaperäisen kaupunkirakenteellisen perusidean. Erityisesti lyhyen aikavälin ratkaisu on perusteltu ja mittakaavaltaan luonteva. Korttelirakennetta halkova polveileva reittiyhteysverkko on ajatuksena mielenkiintoinen ja luonteva, samoin asuinrakentamisen voimakas lisäys ydinalueella. Paikoitellen kehitelty korttelirakenne on turhankin tiivis ja hieman itseään toistava sekä kaavamainen. Myöhemmässä vaiheessa radan yläpuolinen asuinrakenne tulisi yhdistämään kaupunginosat ehjäksi kokonaisuudeksi. Osoitetussa laajuudessaan uusi rakenne on teknisesti ja taloudellisesti varsin haastava.

Lakelan viheralueen muuntuminen vaiheittain urbaaniksi kaupunkitilasarjaksi on hyvin toteutettu. Kaupunkitila on mielenkiintoista ja vaihtelevaa. Tärkeä viheralue on tosin rakennettu paikoitellen turhankin tiiviisti.

Kaupungintalon sijainti Kirkkojärventien varrella on hyvin punnittu. Rakennus muodostaa aidon kaupungin ytimen ja rajautuu kauniisti uusilla kaupunkiaukioilla.

Ehdotuksen arkkitehtuuri on ammattitaitoista ja miellyttävää. Ehdotettu kaupunkirakenne muodostuisi kuitenkin lopullisessa laajuudessaan hieman monotoniseksi ja luonteettomaksi.

58. "Cor"

Ehdotus sisältää vahvoja kaupunkikuvallisia ideoita. Esitetyt ehdotukset ovat hyvin perusteltuja ja usein melko hyvin osuvia. Toimenpiteet selkeyttävät hyvin vanhaa kaupunkirakennetta.

Asuinrakenteen lisääminen Kirkkokadun reunalle vaikuttaa lupaavalta ajatukselta. Esitetty villa-/pienkerrostalorakenne kuitenkin katkaisee Lakelan viheralueen liittymisen Kirkkokadun suuntaan. Lakelan viheralue on kauniisti rajattu ja liittyy onnistuneesti rautatieaseman yhteyteen. Radan alittava jalankulkutunneli on kehityskelpoinen ajatus. Yhteyden avaaminen liittää toiminnallisesti radan jakamat kaupunginosat toisiinsa.

Hallintokorttelin ytimeen sijoitettu kaupungintalo on sijoitukseltaan hallittu, helposti lähestyttävä ja selkeä alueen dominantti. Rakennus on kuitenkin mittakaavaltaan alueen muuta rakennetta haastava. Syntyvät piha- / aukiotilat ovat ahtaita ja korkean kaupungintalon varjostamia. Kaupungintalo vaatisi toteutuakseen runsaasti muita toimintoja. Rakennuksen muotoilu on alueen muuhun rakennuskantaan nähden hieman vieras.

Aukiotilojen käsittely vaikuttaa mielenkiintoiselta ja pysäköintiratkaisu vastaa hyvin alueen paikoitus-tarvetta.

Ehdotus on taitavasti laadittu ja hyvin kaupunkirakennetta eheyttävä. Kaupungintalon muotoilu ja mit-takaava on kuitenkin alueen muuhun rakenteeseen sopimaton.

61. "Flow and connects"

Tekijä esittää Espoon keskuksen ratkaisuksi yhtä suurta superrakennusta. Ehdotus on ytimekäs ja ark-kitehtuuriltaan vaikuttava, mutta mittakaavaltaan ja toteutukseltaan haasteellinen. Uusi rakenne muis-tuttaa muodoltaan enemmän lentokenttärakentamista kuin perinteistä kaupungintalorakennusta.

Ehdotettu suurrakenne muodostuu kolmesta erillisestä rakennusosasta, joita massiivinen katosraken-nelma yhdistää. Rakennukset sisältävät runsaasti määrittelemättömiä kulttuuri ja toimistotiloja, joiden taloudellinen toteutus on lähes mahdotonta. Rakennuksen arkkitehtuuri on miellyttävää, materiaalit tarkoin harkittuja.

Esitetty ajatus on komea ja muodostasi vaikuttavan kontrastin alueen muiden tulevien maamerkkien kanssa, mutta on mittakaavaltaan suhteessa alueen nykyiseen rakennuskantaan sopimaton. Suunni-telman toteuttaminen edellyttäisi varsin mittavia purkutoimia.

Rakenteen toteutus vaihteittain olisi vaikeata yhdistävän kattorakenteen vuoksi.

Ehdotuksen illustraatiot ovat vaikuttavia ja ilmeikkäitä. Liikenteelliset ja maisemalliset ratkaisut on viitteellisesti esitettyjä. Tekijä keskittyy liikaakin rakennussuunnittelutehtäviin, sivuuttaen Espoon ydin-keskuksen todelliset rakenteelliset ongelmat..

62. "Dionysus"

Kaupunkikuvallisesti ehdotus on selkeä ja suurpiirteinen. Esitetyt toimenpiteet ovat näkyvästi vanhaa keskusta uudistavia. Vanha ydinalue on käytännössä kokonaan purettu tai rakennusten käyttötarkoitus muutettu.

Lakelan viheralue kiertyy kauniisti ydinkeskuksen osaksi. Nurmialue jalostuu urbaaniksi aukiotilaksi.

Viheralue liittyy hyvin myös Kirkkokadun maisemaan.

Katosrakenne rajaa torin ja viheralueen tyylikkäästi. Muutenkin esitetyt kaupunkitilat ovat selkeästi rajattuja, mutta mittakaavaltaan suuria ja tuulisen oloisia.

Uusi kaupungintalo on osana suurempaa radan varren rakennusta. Sijoitus on periaatteessa keskeinen, mutta hukkuu muun rakenteen sekaan. Tyylikäs rakennus on mittakaavaltaan ylisuuri ja sisältää huo-mattavasti kaupungintalon toimintaa kuulumatonta tilaa. Rakennus on huolellisesti esitetty ja muodos-taa komean julkisivun radan suuntaan.

Ehdotus arkkitehtuuriltaan johdonmukainen ja huolellisesti tutkittu, mutta esitetyt kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan suuria ja autioita.

3.4 Alaluokka, 16 ehdotusta

4. "Square"

Etelä-pohjoissuuntaisen puistoakselin, Lakelan viheralueen, säilyttäminen on ehdotuksen parhaita oimi-naisuuksia. Sen sijaan, uudisrakennusten ryhmittely radan ja Kirkkojärventien varteen ei ole riittävä toimenpide kilpailun ydinalueen ongelmien ratkaisussa. Pääväylien kehystäminen nauhamaisella raken-nusrivistöllä ei muodosta uutta, suojaisaa kaupunkitilaa. Virastokeskuksen alue vaikuttaa autiolta ja tilamuodostukseltaan mittakaavattomalta. Ehdotuksen tekijä on esittänyt vain hentoja ratkaisuja alu-een kohentamiseksi.

8. "Espoo-Plaza"

Ehdotusta leimaa dynaaminen kaupunkirakenteellinen idea. Säteittäinen rakenne tuo kilpailualueelle uuden ja tehokkaan aiheen mutta samalla ratkaisu tuo mukanaan pirstaleisuutta. Ajattelutapa on teo-

reettinen, kaupunkirakenteen osalta formalistinen ja ratkaisun toteutuminen edellyttäisi, että tuleva rakentaminen toteutettaisiin tarkasti säteiden linjoja noudatellen. Esitetyt rakennusmassat ovat osittain pieniä eikä niitä sido toisiinsa toiminnalliset funktiot. Esitetty ratkaisutapa sopisi paremmin vapaalle alueelle, ei jo rakennettuun ympäristöön. Lakelan puisto on viimeistelty viihtyisäksi viheralueeksi.

11. "24/7 Buzz"

Ehdotuksen kaupunkirakenne on aluetta voimakkaasti uudistava. Tornirakennus alueen ytimessä on mittakaavaltaan sinne vieras. Syntyvät uudet kaupunkitilat ovat kuitenkin luontevia ja hallittuja. Ehdotus edellyttää kuitenkin ydinalueen mittavia purkutoimia. Rautatieaseman uudistaminen osoitetulla tavalla on raikas ajatus, mutta alueen muuhun arkkitehtuuriin sopimaton. Lakelan viheralueen tuominen ratamaiseman osaksi on perusteltu ratkaisu. Uuden väylän muodostaminen Kirkkokadun suuntaan on toimiva idea. Yhteys asemalta kirkolle vaatisi hieman tarkempaa pohdintaa.

13. "Civic coliseum"

Ehdotuksen kaupunkirakenne on voimakkaasti aluetta uudistava. Uusi kaupungintalo sijoittuu ytimekkäästi ratamaiseman ja Lakelan viheralueen kohtaamispisteeseen. Rakennus on kuitenkin mittakaavaltaan ja arkkitehtuuriltaan Espoon keskukselle vieras ja mittakaavaltaan sopimaton. Espoon keskuksen rajaaminen viheralueilla on toimiva ja luonteva ratkaisu. Keskeinen uusi kaupunkiaukio on rajaukseltaan selkeä mutta mittakaavaltaan turhan suuri. Vanha valtuustotalo muodostaa uuden kaupungintalon kanssa toimivan kokonaisuuden. Kaupungintalo vaatisi toteutuakseen runsaasti tukevia toimintoja.

24. "Crescent"

Tekijä esittää virastokeskuksen alueelle yhden suuren, joskin eri vaiheissa toteutettavan rakennuksen. Kokonaisuutta leimaa kaupallinen, universaali rakentamisen malli, josta puuttuvat paikallisuuteen liittyvät arkkitehtuurin piirteet. Rakennuksen "pyörteisessä" perusmuodossa on formalismin ja nykyajalle tyypillisiä hätkähdyttävyyden piirteitä, jotka pitkässä juoksussa eivät paranna rakennetun ympäristön tilaa.

Onnistuneena ajatuksena ja ratkaisuna voidaan pitää tapaa, jolla tekijä on liittänyt rakennuksen ja Lakelan puiston toisiinsa. Tämän ratkaisun osalta ehdotus on huomionarvoinen.

28. "E Biological Footprint"

Tekijä on kehittänyt ehdotustaan diagonaalien kaupunkirakenteen lähtökohdista ja pohtinut myös uuden katuväylästä sijoittamista kilpailualueelle. Lopputulos on jäänyt epävarmaksi. Kilpailualueen kaupunkirakenteesta puuttuu "sidosaines", ja kadut hajottavat kaupunkirakenteen niin toiminnallisesti kuin visuaalisesti. Rakennettavat alueet pirstahoituvat pieniksi yksinäisiksi saarekkeiksi.

Kiinnostava ratkaisu on siltä osin, kuin mitä Lakelan puistovyöhykettä on suunnattu nykyisen koulukouksen suuntaan.

Ehostuksen nimimerkin viesti suhteessa esitettyyn kaupunkirakenteelliseen ratkaisuun jää epäselväksi.

33. "Melon"

Ehdotus perustuu yhden "superrakenteen" ajatukselle. Koko Espoon ydinkeskus purettaisiin ja tilalle rakennettaisiin uusi, sinällään taitavasti suunniteltu "jättiläisrakennus". Esitetyllä tavalla Espoo saisi uuden maamerkin joka sisältäisi arkkitehtonista uniikkiarvoa. Esitetty rakenne on kuitenkin mittakaavaltaan alueelle sopimaton. Moni-ilmeinen rakenne sisältää kaupungintalon, pysäköinnin, asumisen sekä toimistotiloja. Rakennuksen leikkaukset ovat tilallisesti kiehtovia. Suuri runkosyvyys hilarakenteesta huolimatta johtaa pimeisiin ja sekaviin käyttötiloihin.

Rakenteen vaiheittainen toteutus olisi tavattoman haasteellista ja edellyttäisi lähes koko ydinalueen purkamista.

Lakelan viheralueen kiertäminen superrakenteen ympärille on toteutettu hyvin.

Ehdotuksen arkkitehtuurivisiossa on kiehtovia piirteitä. Rakenteen mittakaava ei sovi yhteen alueen nykyisen rakenteen kanssa.

40. "Rectangle"

Ehdotus on vaikealukuinen ja on osin mahdotonta saada selvää, mitä tekijä on kilpailualueella tehnyt. Joka tapauksessa, vain vähän uudisrakentamista on esitetty. Ehdotus perustuu nykyisen rakennuskannan säilyttämiseen ja uusiokäytön ajatukseen. Tämä on lähtökohtaisesti ajatus, jota kilpailussa olisi toivonut pohdittavan enemmänkin, siis miten nykyistä rakennuskantaa käsittelemällä voitaisiin löytää tuoreita uusia ratkaisuja. Samalla voitaisiin säilyttää Espoon kaupungin lyhyttä historiaa ja rakentamisen eri vaiheita. Kuitenkin, päälimmäiseksi kysymykseksi tämän ehdotuksen kohdalla jää, mitä lopulta on tehty? Millä toimin nykyinen rakennuskanta pääosin säilyttämällä saavutettaisiin uutta ja elämyksellistä tilarakennetta ja mielenkiintoista elinympäristöä?

48. "AvauXet"

Ehdotus perustuu yksinkertaiseen ideaan: nykyinen virastokeskus puretaan ja tilalle rakennetaan uusi, nykyisestä poikkeava kokonaisuus. Muutoin kilpailualueella ei ole juurikaan käsitelty.

Koska valittu, uusi arkkitehtoninen lähestymistapa poikkeaa muusta ympäristön rakenteesta ja rakentamisen tavasta, olisi tärkeää, että uusi kokonaisuus sijoittuisi paikoilleen mahdollisimman itsenäisesti. Osittain tavoite toteutuu mutta pohjoissivultaan uudisrakennukset tarrautuvat kiinni nykyisiin rakennuksiin: kokonaisuus ei ole aivan luonteva ja yhteentörmäys uuden ja vanhan välillä on ilmeinen. Arkkitehtoninen ote on jännittävä ja rakennusten arkkitehtuuri viittaa kiinnostavaan lähestymistapaan.

Lakelan puiston käsittely olisi tuonut ehdotukseen syvyyttä, samoin kilpailualueen kokonaisvaltaisempi käsittely yleensä. Ehdotus jää esitetyssä muodossaan enemmänkin ideatasoiseksi heitoksi kuin kokonaisvaltaiseksi kaupunkirakenteen suunnitelmaksi.

55. "Pirunnyrkki"

Periaatteessa ajatus ydinalueen tiivistämisestä on kehityskelpoinen. Ehdotettu kaupunkitilarakenne on mielenkiintoinen ja vaihteleva, mutta kokonaisuutena kolean virastomainen.

Idea kansirakenteen jatkamisesta ja täydentämisestä on kehityskelpoinen. Uuden perustason nosto aikaisemmalle kansitasolle johtaa kuitenkin laajoihin kansirakenteisiin ja kahteen kannen alaiseen kerrokseen.

Esitetyt lisärakennukset muokkaavat voimakkaasti olemassa olevaa kaupunkirakennetta. Ydinalueen mittakaava on kohtuullisen hillitty korkeaa kaupungintalotornia lukuun ottamatta. Uusi kaupungintalo sijoittuu ydinalueen keskelle, ja muodostaa näkyvän maamerkin koko Espoon keskukselle. Rakennuksen ulokemainen ratkaisu on rakenteellisesti vähintäänkin haastava. Rakennuksen alle jäävä kaupunkitila vaikuttaa tuuliselta ja jopa pelottavalta.

Lakelan viheralueen täyttäminen rakentamisella vaikuttaa ylimitoitetulta ja turhalta.

Ehdotuksen kaupunkikuvallinen ajatus on kehityskelpoinen, syntynyt mittakaava on alueelle sopiva. Lupaava perusratkaisu on kuitenkin jäänyt luonnosmaiseksi ja viitteelliseksi.

60. "EspooO"

Ehdotuksen kaupunkirakenne on omaperäinen ja mielenkiintoinen, mutta alueen muulle rakenteelle hieman vieras. Esitetty kansirakenne lisää alueen vanhoja kansi- ja siltarakenteita, jotka koetaan tällä hetkellä rumina ja toiminnallisesti vaikeina. Kansirakenteilla rajatut kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan miellyttäviä ja osoitetut toiminnot luontevia.

Kirkkojärvenkatu on rajattu pitkällä rakennuksella. Ratkaisu on toteutettu tyylikkäästi, mutta raken-

nuksen mittakaava on turhan suuri ja rajaa Lakelan viheralueen pois radan varren maisemasta.. Lakelan viheralue on säästetty rakentamiselta, ratkaisu on luonteva ja perusteltu. Ehdotus perustuu voimakkaaseen kaupunkikuvalliseen näkemykseen ja omaperäiseen arkkitehtuuriin.

63. "Windmill"

Ehdotus on toteutettu vahvalla arkkitehtuurinäkemyksellä. Esitetty uusi kaupunkirakenne on periaatteessa luonteva ja tukeutuu hyvin olemassa olevan kaupunkirakenteen voimaviivoihin. Lakelan viheralueen kiertyminen kaupungin ytimeen vaikuttaa hyvin toteutuneelta idealta, yhteys jokilaaksoon ja kirkolle on hyvä ajatus. Syntyvät kaupunkitilat ovat mittakaavaltaan turhan suuria, keskusaukio vaikuttaa tuuliselta ja autiolta.

Esitetty rakennussuunnittelutason arkkitehtuuri on alueelle hieman vierasta ja kömpelöä. Vaihteellisuus ei tuo kaupunkirakenteeseen merkittäviä parannuksia.

Ehdotus on kaupunkisuunnitteluteemoiltaan kehityskelpoinen, mutta keskeneräisyys vaikeuttaa merkittävästi ehdotuksen arviointia.

64. "KA"

Esitetty kaupunkirakenne on omaperäinen ja arkkitehtuurinäkemyksellä toteutettu. Viitteellinen esitystapa kuitenkin vaikeuttaa ehdotuksen arviointia. Esitetyt kaupunkikuvalliset uudistukset ovat rajuja, uudisrakennusten mittakaava on paikoitellen vanhaa ympäristöä vahvasti haastavaa.

Radan yläpuolelle on osoitettu voimakkaasti rakentamista. Superrakenne on hankalasti vaihteittain toteutettavissa. Esitetty arkkitehtuuri on tarpeettoman viitteellistä sisältäen runsaasti tarkemmin määrittelemätöntä tilaa.

Lakelan viheralue on kauniisti osana ydinkeskuksen kaupunkirakennetta. Viheralueelle osoitettu pergola on kuitenkin keinotekoinen ja mittakaavaltaan ylimitoitettu.

Rehevästi esitetyt kaaviot ovat kauniita, mutta paikoitellen keinotekoisia.

Ehdotuksen arkkitehtuuri on suurieläistä, paikoitellen mittakaavaltaan Espoon keskukseen sopimatonta.

65. "TEAM 0413"

Ehdotus pitää sisällään mielenkiintoisen kaupunkivision. Vanha ydinalue esitetään lähes kokonaan purettavaksi. Vanhan rakenteen tilalle tekijä esittää rakennettavaksi muutamia vaikuttavia arkkitehtuuri-veistoksia. Purkamalla vanha keskus on Lakelan vihervyöhyke integroitu osaksi alueen ydintä.

Rakentamisen painopiste on siirretty rohkeasti radan yläpuolelle. Osoitetut rakenteet ja rakennukset ovat kuitenkin mittakaavaltaan alueelle turhan suuria ja ohjelmaltaan epärealistisia.

Radan yläpuolelle ehdotetaan massiivista toimistotilarakennetta, jonka toteutumiselle ei ole taloudellisia mahdollisuuksia. Rakennus on arkkitehtuuriltaan vaikuttava, mutta sisältää runsaasti määrittelemätöntä toimistotilaa.

Kaupungintalon asema osana superrakennetta on haastava. Rakennuksen massiivinen runkosyvyys johtaa huonetiloihin, joihin on mahdotonta saada päivänvaloa.

Radan nosto ylemmälle tasolle on tuore idea, mutta esitetyllä tavalla taloudellisesti ja teknisesti mahdoton toteuttaa. Esitetty idea yhdistäisi radan jakamat kaupunginosat toimivaksi kokonaisuudeksi.

Ehdotus on taitavasti laadittu visio, ehdotetut toimenpiteet ovat kuitenkin mittakaavaltaan Espoon nykyiseen kaupunkirakenteeseen sopimattomia.

66. "Dusk"

Ehdotettu kaupunkirakenne vaikuttaa luontevalta mutta kokonaisvaikutelma jää hieman vaisuksi.

Kaupungintalokokonaisuus on huolellisesti tutkittu. Ajatus vanhan rakennuksen hyödyntämisestä uudisrakennuksen runkona on perusteltu, mutta teknisesti hankala.

Teatterin ja kaupungintalon yhdistelmä on periaatteessa mielenkiintoinen, mutta tällä hetkellä taloudellisesti haasteellista toteuttaa.

Ehdotus edellyttää suhteellisen laajoja ydinkeskuksen purkutoimia. Vaihteittain toteuttaminen ei tuo

uusia näkökulmia Espoon ydinkeskuksen kehittämiseen. Keskusaukiolle esitetty tornimainen toimistorakennus ei tukeudu parhaalla tavalla olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen.

Syntyvät uudet kaupunkitilat vaikuttavat autoilta ja tuulisilta. Ydinkeskuksen alapuolinen pysäköintiratkaisu on perusteltu, mutta mittakaavaltaan tarpeettoman laaja.

Lakelan viheralueen rajausta on hyvin onnistunut. Jalankulkuyhteydet lähiympäristöön on huolellisesti tutkittu.

Ehdotus paneutuu ansiokkaasti kaupungintalon arkkitehtuuriin. Esitetty kaupunkirakenne vaikuttaa kuitenkin hieman ponnettomalta ja kaupunkitilarakenne turhan avonaiselta.

67. "FZ28583"

Esitetty kaupunkirakennemalli on mielenkiintoinen, mutta keinotekoinen.

Uusi kaupunkirakenne edellyttää koko ydinalueen purkamista. Toisin kuin ehdotuksen tekijä esittää, toimenpide ei kunnioita alueen historiaa tai mittakaavaa.

Ajatus koko alueen voimakkaasta viherrakentamisesta on kehityskelpoinen. Viheralueen rajaaminen selkeällä rakennusrivistöllä on periaatteessa näkemyksellinen ajatus, mutta esitetyllä tavalla mittakaavaltaan ylisuuri ja monotoninen. Esitetyt tornimaiset rakenteet ovat mittakaavaltaan alueelle sopimattomia.

Kaupunkirakennemalli on formalistinen ja alueen muuhun rakenteeseen nähden vieras.

Ehdotuksen vahvuus piilee Lakelan viheralueen kehittämisessä. Ehdotus on huolella ja taitavasti esitetty, ehdotettu arkkitehtuuri on kuitenkin alueelle vierasta ja paikoitellen yliampuvaa.

4. KILPAILUN TULOS

4.1 Palkinnot ja kunniainninnat

Palkintolautakunta päätti yksimielisesti jakaa palkinnot ja kunniainninnat seuraavasti:

palkinto, 41 250 euroa ehdotukselle nro 6 nimimerkki "**Klein blue**"

palkinto, 41 250 euroa ehdotukselle nro 19 nimimerkki "**Uusi Espoo**"

palkinto, 41 250 euroa ehdotukselle nro 31 nimimerkki "**Connexion**"

palkinto, 41 250 euroa ehdotukselle nro 47 nimimerkki "**Fenix**"

kunniamaininta ehdotukselle nro 36 nimimerkki "**Uptown**"

kunniamaininta ehdotukselle nro 50 nimimerkki "**Mars**"

kunniamaininta ehdotukselle nro 56 nimimerkki "**Aika**"

4.2 Suositus jatkotoimenpiteistä ja jatkokehittelyohjeet

Palkintolautakunta esittää, että jatkosuunnittelu toteutetaan seuraavia periaatteita noudattaen:

1. Kaupungintalo ja virastotalo 1 puretaan ja uusi kaupungintalo sijoitetaan suunnilleen nykyiselle paikalle. Näin saadaan muodostettua toiminnallinen torialue, jonka ympärille tulee asumista ja muuta toimintaa.
2. Jalankulku ja toiminnallisuus ovat maantasossa.
3. Laaja puistoyhteys aseman ja kaupungintalon alueelta Espoonjokilaaksoon, tuomiokirkkoon ja Kirkkokadun oppilaitoksiin on ratkaisun keskeinen elementti.
4. Espoon keskuksen yhtenäinen kehittäminen yhdistäen radan pohjoinen ja eteläinen puoli on osa vuoteen 2030 ulottuvien rakennusvaiheiden ratkaisua, johon edellytykset luodaan jatko suunnittelulla.

Palkintolautakunnan jäsenet kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Markku Sistonen, kaupunginvaltuuston I vpj. Eero Akaan-Penttilä, kaupunginvaltuuston II vpj. Margareta Pietikäinen, kaupunginhallituksen II vpj. Raimo Inkinen, kaupunginarkkitehti Lars Hagman sekä arkkitehdit Peter Erseus ja Julien De Smedt ilmaisivat eriävän mielipiteensä koskien jatkotoimenpiteitä.

Jatkosuunnitteluohjeksi ei olisi tullut valita kaupungintalon osalta pelkästään ja yksinomaan talon purkamista. Jatkosuunnitteluohjeen 1. olisi tullut kuulua niin, että **uusi kaupungintalo tai vanhan peruskorjaus ja laajennus sijoitetaan suunnilleen nykyiselle paikalleen.**

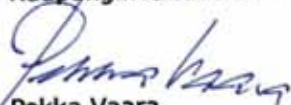
Muilta osin he yhtyivät palkintolautakunnan päätökseen.

4.3 Arvostelupöytäkirjan varmennus

Espoossa kesäkuun 11. päivänä 2008

Jukka Mäkelä, puheenjohtaja
Kaupunginhallituksen pj

Eero Akaan-Penttilä
Kaupunginvaltuuston I vpj.

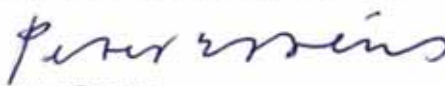

Pekka Vaara
Kaupunginhallituksen I vpj.

Markku Markkula
Kaupunkisuunnittelulautakunnan pj

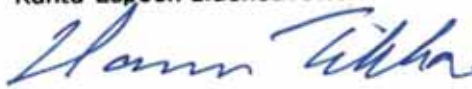

Olavi Louko
Teknisen ja ympäristötoimen johtaja

Kristiina Peltomaa
Asemakaavapäällikkö

Torsti Hokkanen
Espoon keskuksen kehittämisprojektin johtaja

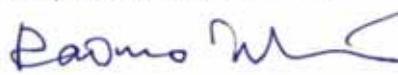

Peter Erseus
Arkkitehti SAR

Antti Rasimus
Kanta-Espoon alueneuvottelukunnan edustaja

Hannu Tikka
Professori, arkkitehti SAFA

Markku Sistonen
Kaupunginvaltuuston pj

Margareta Pietikäinen
Kaupunginvaltuuston II vpj.

Raimo Inkinen
Kaupunginhallituksen II vpj.

Marketta Kokkonen
Kaupunginjohtaja

Kari Moilanen
Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Lars Hagman
Kaupunginarkkitehti

Kimmo Kuisma
Aluearkkitehti

Julien De Smedt,
Arkkitehti

Rainer Mahlamäki
Professori, arkkitehti SAFA

Antti Pirhonen
Palkintolautakunnan sihteeri, arkkitehti SAFA

4.4 Nimikuorten avaus

Palkittujen ja lunastettujen ehdotusten nimikuoret todettiin avaamattomiksi.

Palkinnon tai kunniamaininnan saivat seuraavat tekijät:

Palkinto ehdotukselle nro 6 nimimerkki **“Klein blue”**

Tekijät : Trevor Harris, professori, arkkitehti SAFA RIBA
Hennu Kjisik, arkkitehti SAFA

Avustajat: Marta de Abreu, arkkitehti OASRN
Anni Reinikainen, arkkitehti. yo
Hannu Louna, arkkitehti. yo
Hugo Casaneda Chavez, arkkitehti. yo
Ilkka Törmä, arkkitehti. yo

Pienoismalli: Olli-Pekka Keramaa

Tekijänoikeus: Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik Oy
Kalevankatu 31 A 10, 00100 Helsinki
P. 09 321 1261, 050 469 6704, 050 341 6822
etunimi.sukunimi@h-k.fi

Palkinto ehdotukselle nro 19 nimimerkki **“Uusi Espoo”**

Tekijä: Reijo Jallinoja, professori, arkkitehti SAFA
Siltatie 1 B 13, 00140 Helsinki
P. 040 516 5341
reijo.jallinoja@kolumbus.fi

Palkinto ehdotukselle nro 31 nimimerkki **“Connexion”**

Tekijät: Lars Sonderskov, arkkitehti MAA (tekijänoikeus)
Uffe Lumbye Nielsen, arkkitehti MAA (tekijänoikeus)
Mads Lindstrom, arkkitehti MAA (tekijänoikeus)

Louise Lind Jacobsen, arkkitehti MAA
Mette Skakkebaek, arkkitehti MAA
Ane Juul Gram, arkkitehti MAA

LINK Signatur A/S
Vestergade 19 2. Sal, DK-8000 Århus C, Denmark
P. +45 7020 0402, +45 2160 0637

Palkinto ehdotukselle nro 47 nimimerkki **“Fenix”**

Tekijät: Mikko Soini, arkkitehti
Arno Stenbäck, arkkitehti SAFA
Juhani Takkinen, arkkitehti SAFA

Arno Stenbäck
Humalistonkatu 3 B 35, 00250 Helsinki
P. 050 382 6055

Kunniamaininta ehdotukselle nro 36 nimimerkki **“Uptown”**

Tekijä: Markku Erholtz, arkkitehti SAFA
Ramsiontie 2, 023080 Espoo
P. 09 774 24 880, 09 888 4546
markku.erhotz@ark-house.com

Kunniamaininta ehdotukselle nro 50 nimimerkki **“Mars”**

Tekijät: Asmo Jaaksi, arkkitehti SAFA
Teemu Kurkela, arkkitehti SAFA
Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA
Juha Mäki-Jyllilä, arkkitehti SAFA

Avustajat: Eero Kontuniemi, arkkitehti SAFA
Juha Lempinen, arkkitehti SAFA
Harri Lindberg, arkkitehti yo
Hilla Rudanko, arkkitehti yo

Liikennesuunnittelun asiantuntija: Jouni Ikäheimo, DI, Trafix Oy

Tekijänoikeus: Arkkitehtitoimisto JKMM Oy
Lapinrinne 3, 00100 Helsinki
P. 09 2522 0700
etunimi.sukunimi@jkmm.fi

Kunniamaininta ehdotukselle nro 56 nimimerkki **“Aika”**

Tekijät: Jukka Turtiainen, arkkitehti SAFA
Dan Mollgren, arkkitehti SAFA
Reino Ruotsalainen arkkitehti

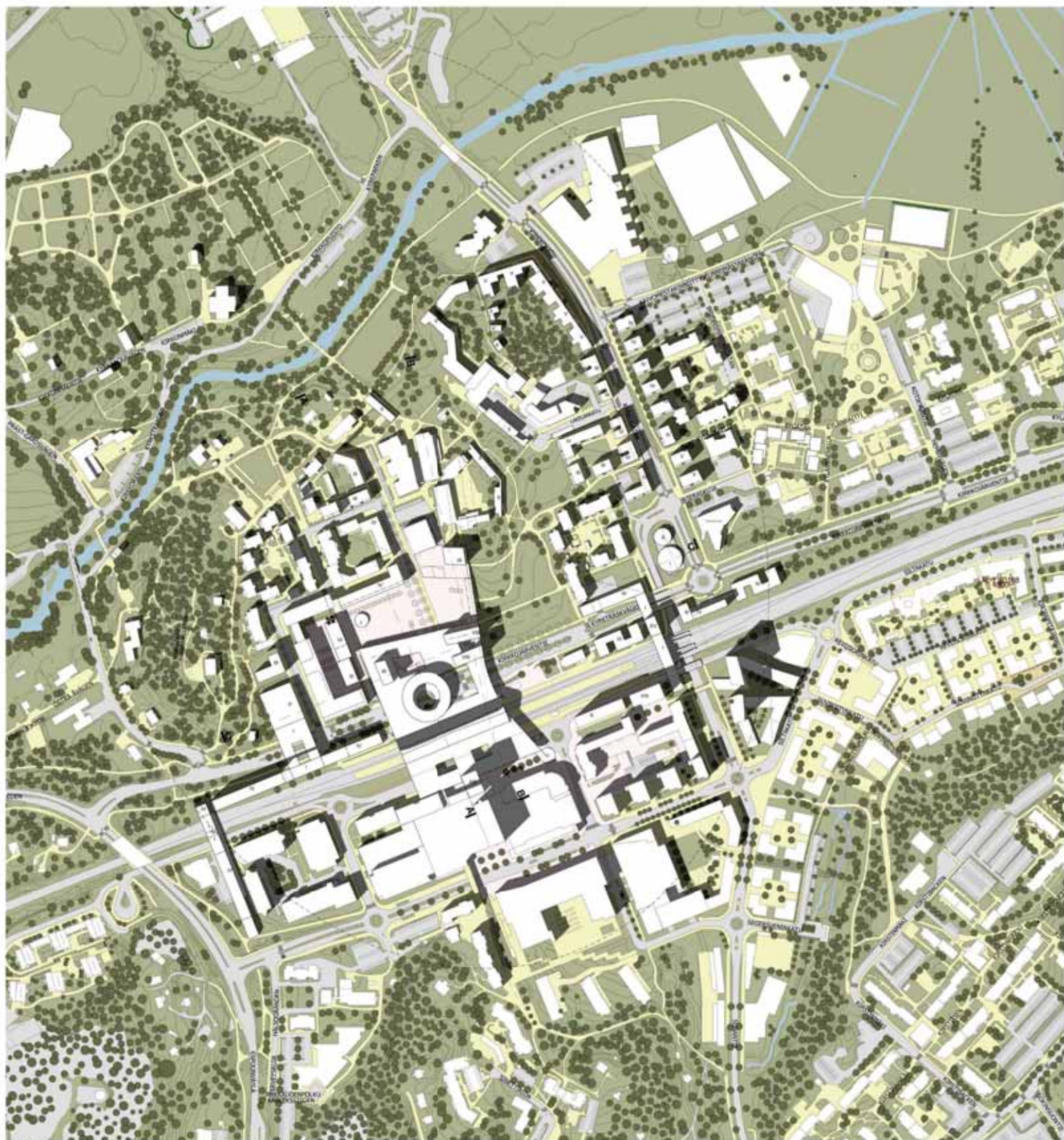
Avustajat: Ulla Saarinen, arkkitehti SAFA
Tuomas Saarinen, arkkitehti yo
Luca DeGol, arkkitehti

Liikenne: Seppo Karppinen, DI, Sito Oy

Tekijänoikeus: Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy
Tietäjäntie 4, 02130 Espoo
P. 09 435 53 20, 0400 546 097

HAVAINNEKUVA TARKASTELUALUEESTA 1.2000, KEHITYSVAIHE 2030

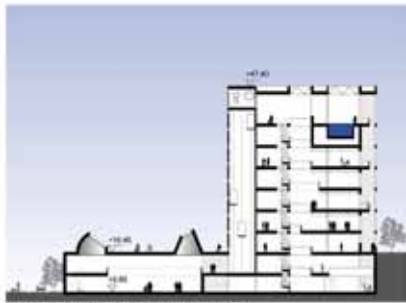
HAVAINNEKUVA LÄHESTYTTÄESSÄ ALUETTA LÄNNESTÄ ESPOONVÄYLÄLTÄ

KLEIN BLUE

ESPOON KAUPUNGINTALON JA KESKUSTAKORTTELEIDEN IDEAKILPAILU

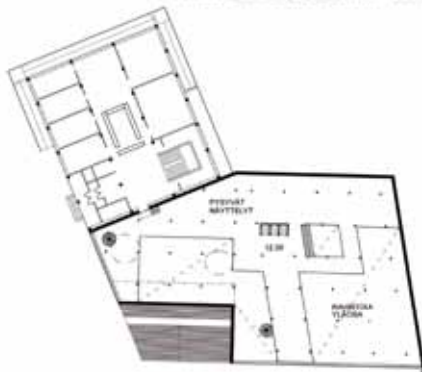

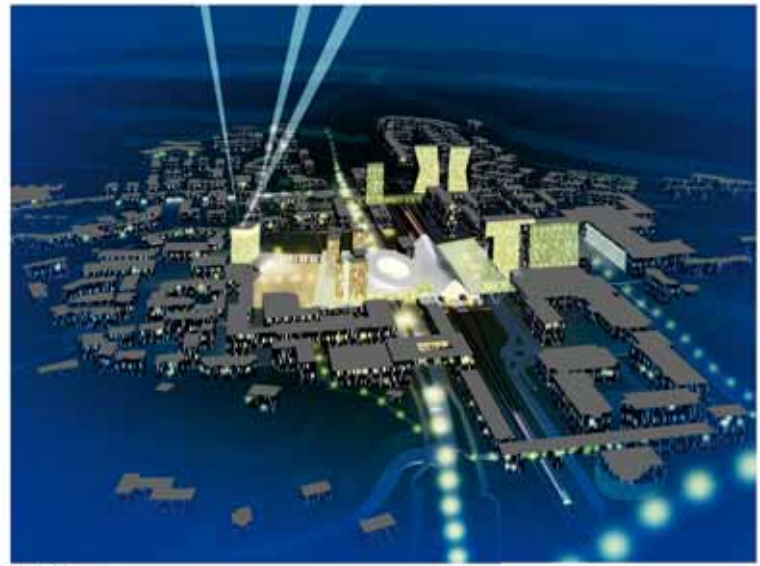
KAUPUNGINTALO, LEIKKAUS 1:500

KAUPUNGINTALO, JULKISIVU ITÄÄN 1:500

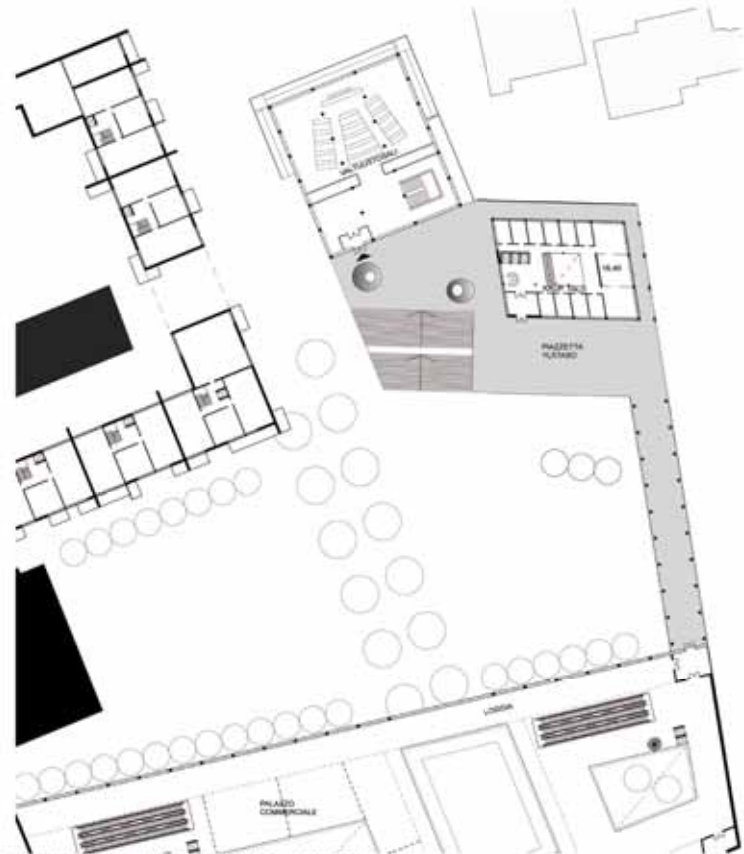
KAUPUNGINTALO, TASO +12.60 1:500

NÄKYMÄ

KAUPUNGINTALO JA PIAZZA, PIAZZAN TASO +9.00 1:500

KAUPUNGINTALO JA PIAZZA, YLÄTASO +16.40 1:500

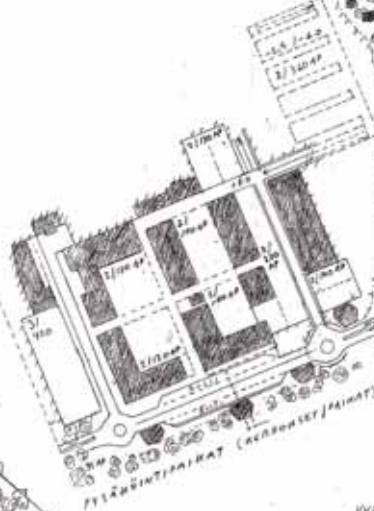

ALUELEIKKAUS B-B 1:500

"UUSI
ESPÖÖ"
2030

UUSI RAKENNUS

"KIRJASTO"
3. KERRAKS
ALUEKOKO
3400 Hm²

"TALOKS"
14. KERRAKS
ALUEKOKO
3200 Hm²

"LUTTU"
4. KERRAKS
TALOKSEN KOKO
ALUEKOKO
750 Hm²

"KIRJASTO"
4. KERRAKS
TALOKSEN KOKO
ALUEKOKO
750 Hm²

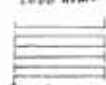

"KIRJASTO"
3. KERRAKS
ALUEKOKO
1500 Hm²

"KIRJASTO"
3. KERRAKS
TALOKSEN KOKO
ALUEKOKO
1500 Hm²

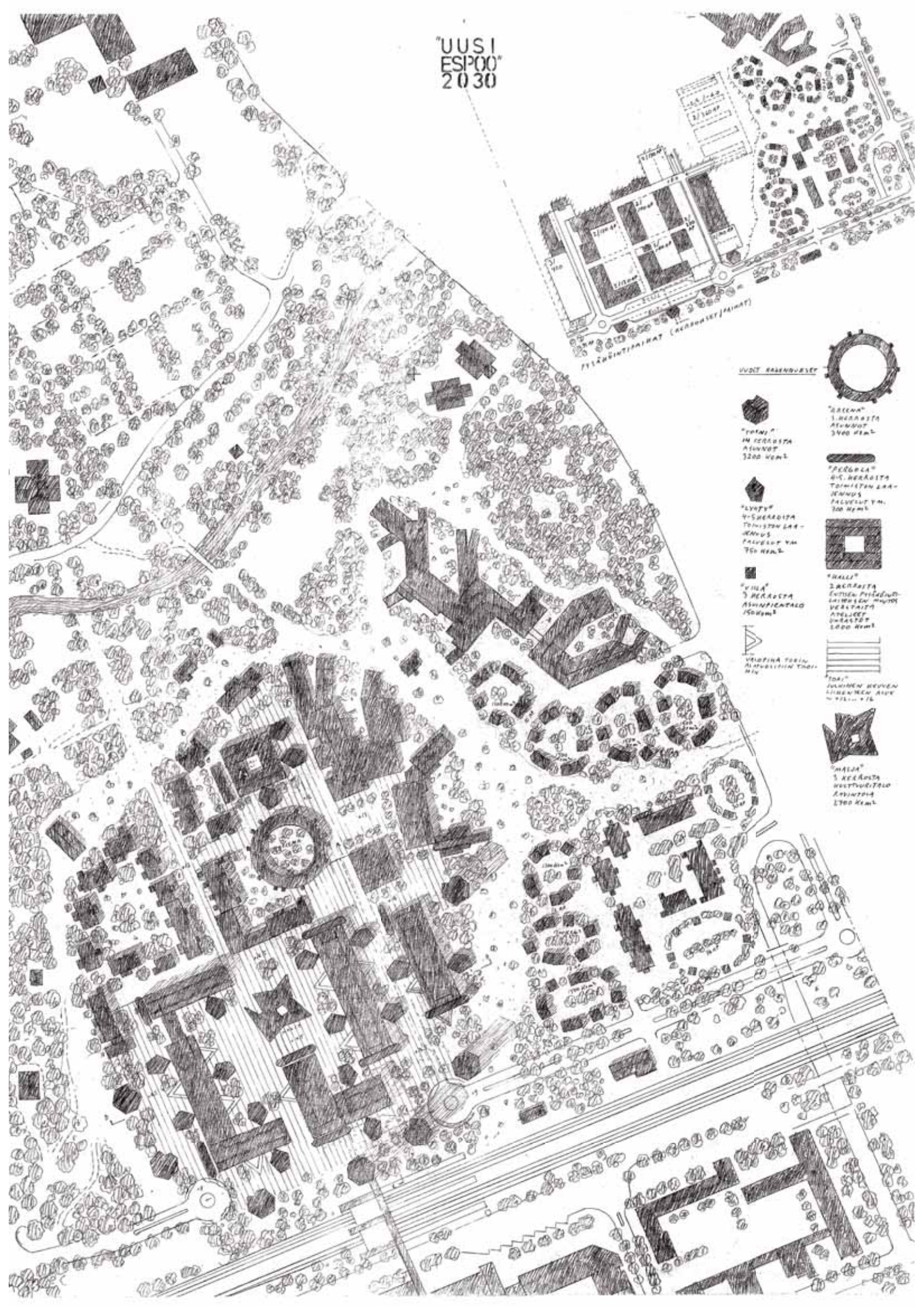
UUSI RAKENNUS
ALUEKOKO
1500 Hm²

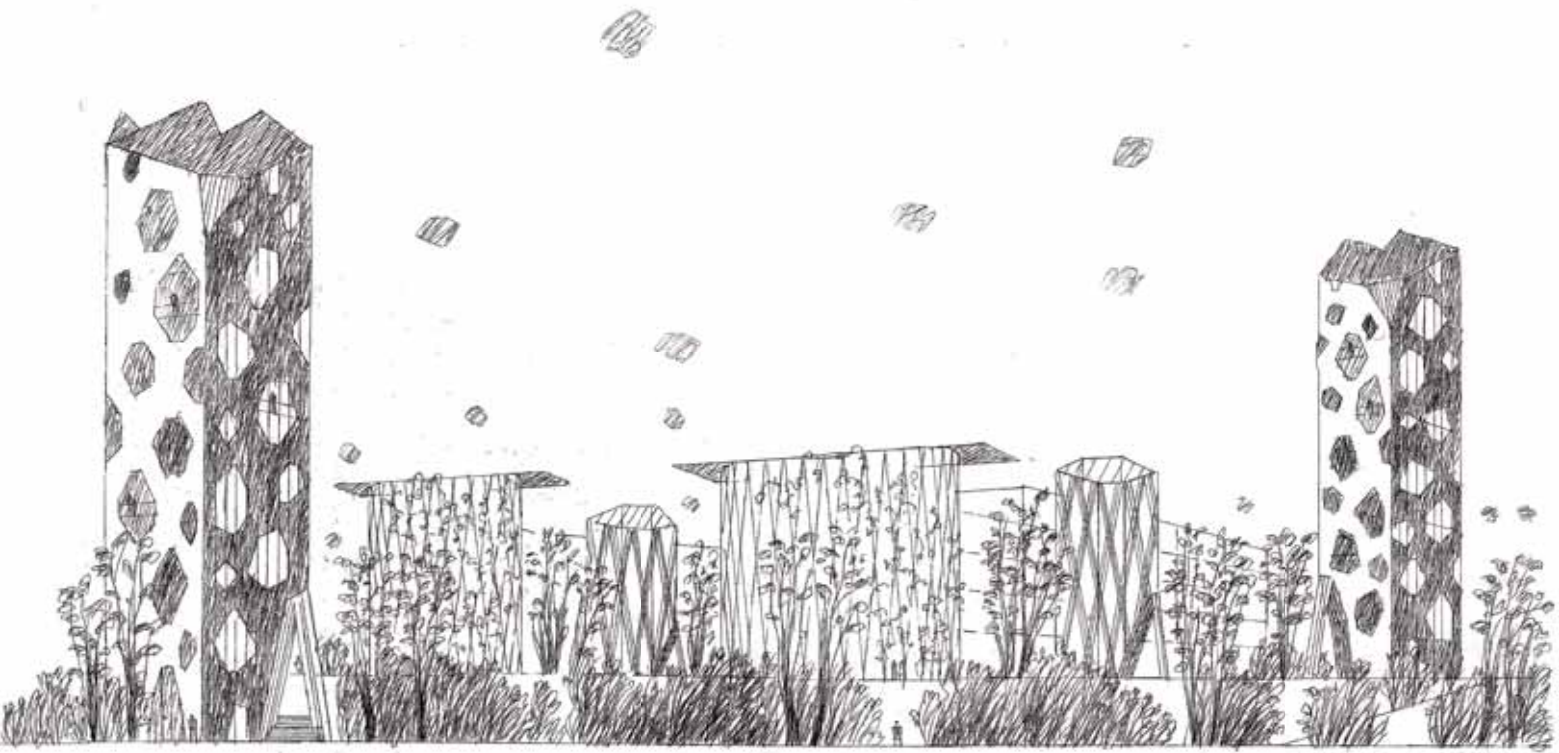
"KIRJASTO"
3. KERRAKS
ALUEKOKO
1500 Hm²

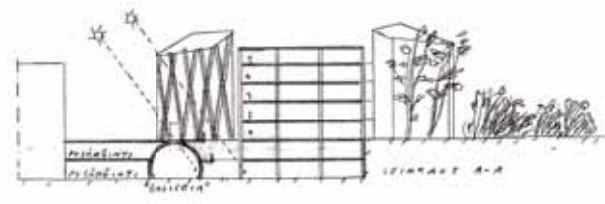
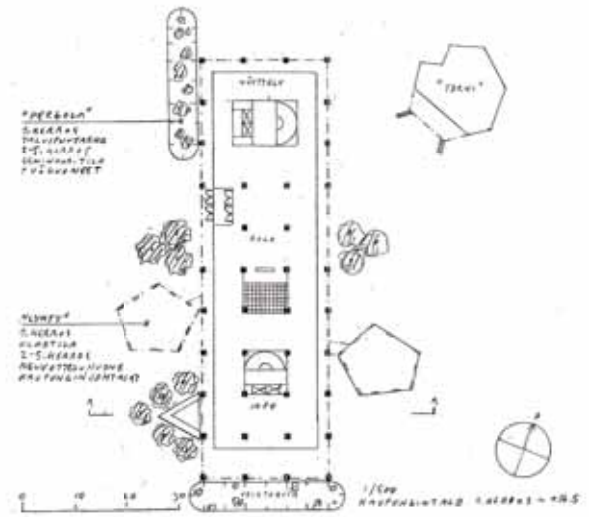
"KIRJASTO"
3. KERRAKS
ALUEKOKO
1500 Hm²

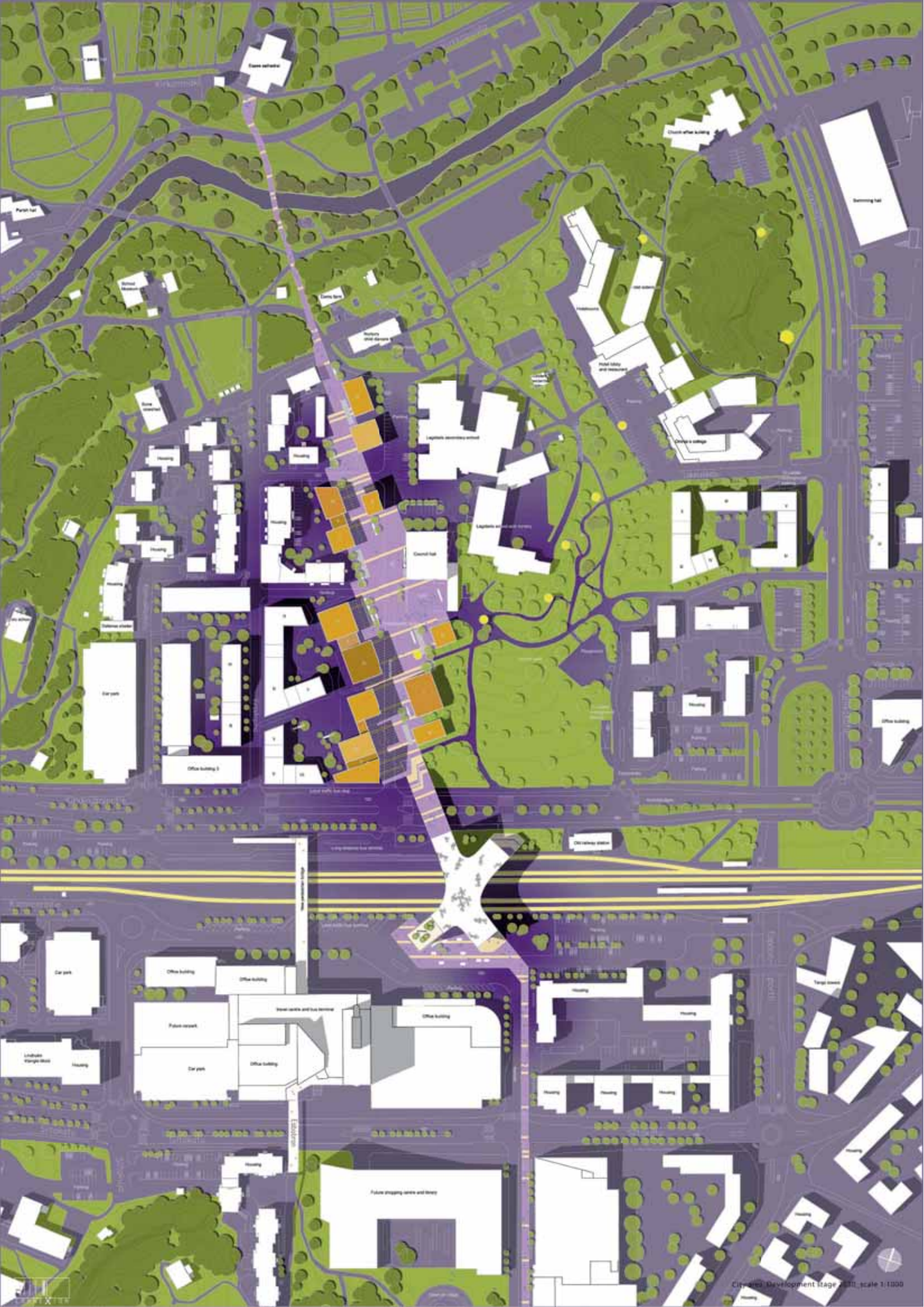

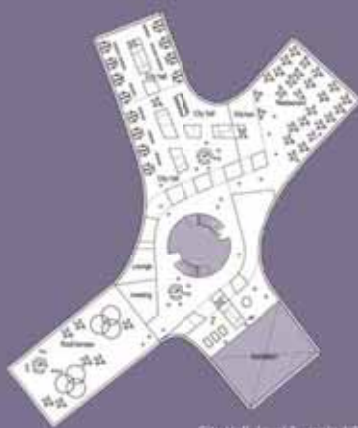
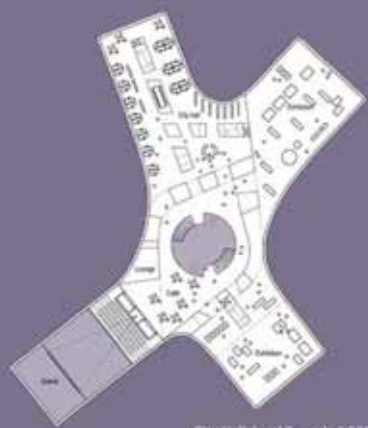
PEREOLA VÄRSTÄLLO 2 LYHYT PEREOLA RAUPUNGINPÄÄ LYHYT TORI
NÄKYMÄ KAARISTA (NICHODIÖRENTIELÄ) RAUPUNGINPÄÄLLE

m2 of gross floor area

City Hall	1300 m2
Multi purpose Hall	400 m2
Exhibition	1000 m2
Restaurant	400 m2
Train Station	500 m2
Info-point/travel centre	

Facade references

HAVAINNEKUVA 2030 1:1000

LEIKKAUS KAUKOLIIKENNETERMINAALIN KOHDALTA 1:1000

Yleistä

Suunnitelmassa Espoon keskuksen pohjalle on haettu täysin uusi linja. Tavoitteena on ollut muuttaa köyvä eristäytynyttä aluetta kaupungin ydinkeskittämällä alueella asuin- ja toimintatiloja sisältäviä kaupunkeja ja uudistaa alueen arkkitehtuuria.

Uuden keskuksen sydämenä on linjaus, joka on osa uutta kaupunkilijan linjaa. Tavoitteena oli luoda täysin uudenlaisen kaupunkilijan. Tavoitteena oli luoda kaupunkilijan, joka hallitsee linjan uusia kaupunkeja. Tavoitteena oli luoda kaupunkilijan, joka hallitsee linjan uusia kaupunkeja. Tavoitteena oli luoda kaupunkilijan, joka hallitsee linjan uusia kaupunkeja.

Kaupunkilijan sydämenä on linjaus, joka on osa uutta kaupunkilijan linjaa. Tavoitteena oli luoda täysin uudenlaisen kaupunkilijan. Tavoitteena oli luoda kaupunkilijan, joka hallitsee linjan uusia kaupunkeja. Tavoitteena oli luoda kaupunkilijan, joka hallitsee linjan uusia kaupunkeja.

Vaihtelut

Linjat on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Linjat ja pysäkit

Uuden keskuksen linjat ja pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Kaupunkilaji

Uusi kaupunkilaji on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Rakennuksen linjat on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Asuinrakennus

Uusi asuinrakennus on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Laskelmat 2020

Uutta asuin- ja liikennetila- ja palvelurakennusta

Uutta asuin- ja liikennetila- ja palvelurakennusta

Pysäkit

Pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

Pysäkit on suunniteltu uuden kaupunkilijan linjan osana ja suunnitelmassa on otettu huomioon uuden kaupunkilijan linjan osana.

HAVAINNEPIIRUSTUS 1:1000

NYKYISET JA JO SUUNNITELLUT RAKENNUKSET

TOTEUTUSVAIHE 2015

TOTEUTUSVAIHE 2030

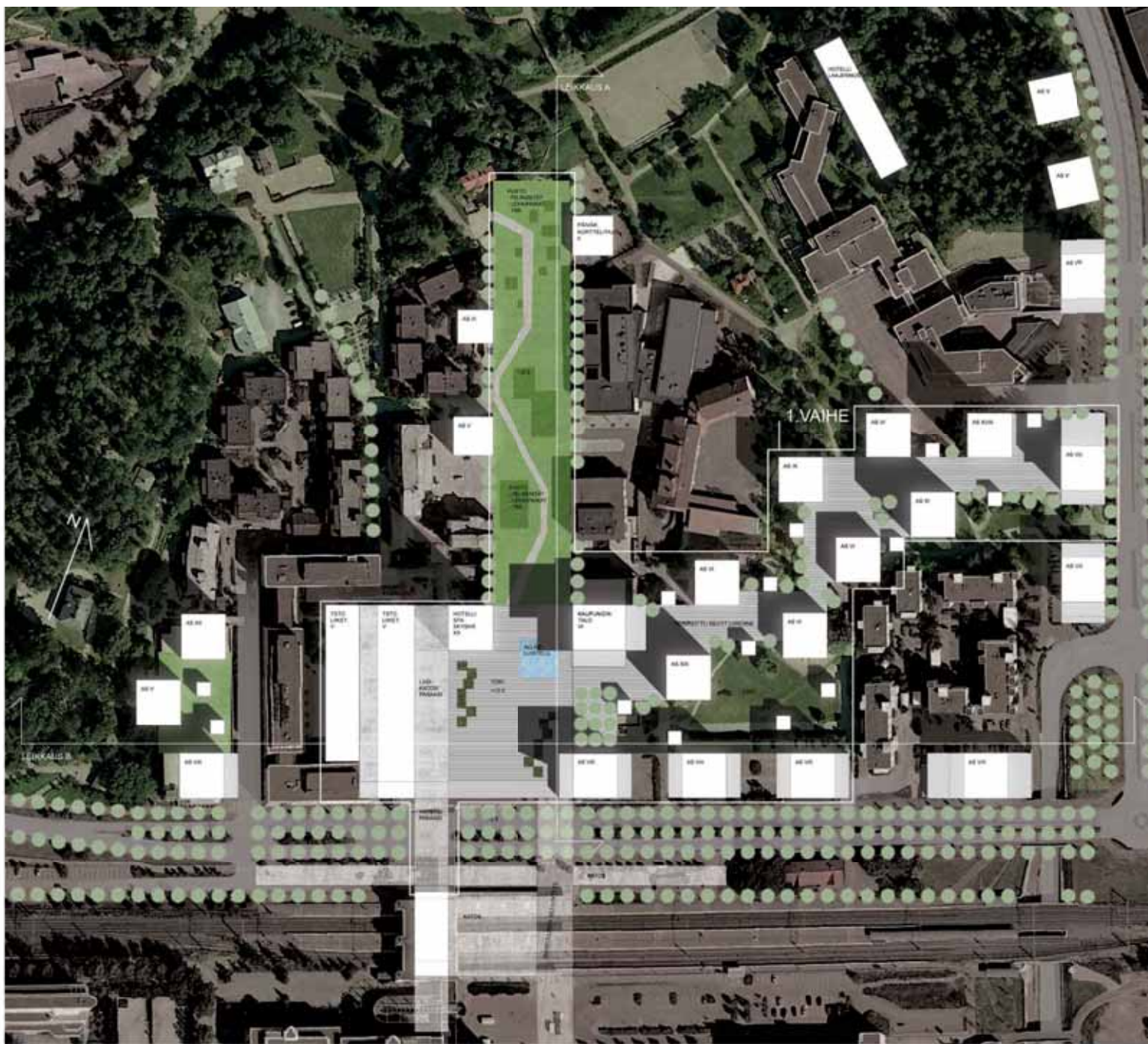
"UPTOWN"

"UPTOWN"

ILLUSTRATIO
Vaiheet 2015 ja 2030
1:2000

LEIKKAUS B-B
Vaiheet 2015 ja 2030
1:2000

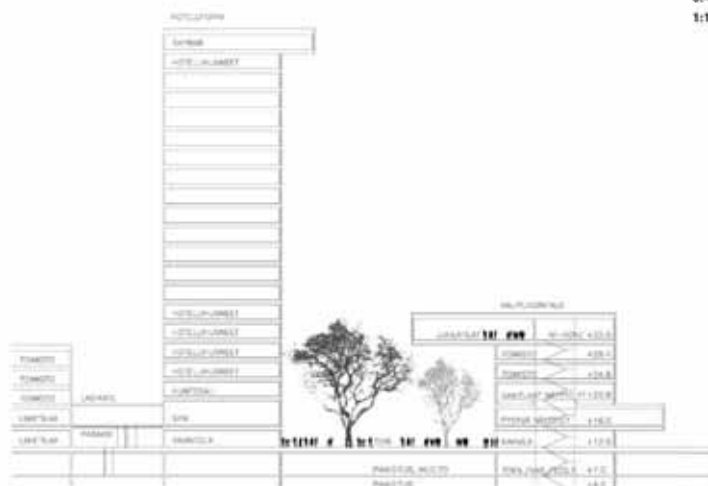

LEIKKAUS A-A
Vaiheet 2015 ja 2030
1:2000

"MARS"

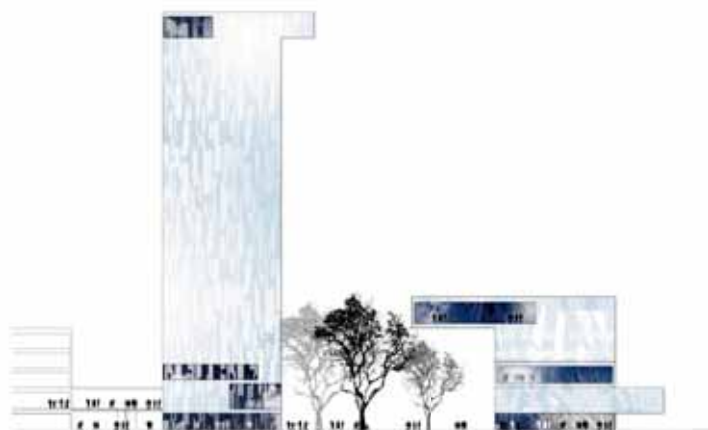

Kaupungintalon leikkaus
1:1000

Kaupungintalon pohjapiirrosluonnokset
0.-6. krs
1:1000

Kaupungintalon esimerkkijulkisivu
1:1000

Näkymä keskustorilta kohti kaupungintaloa

"MARS"

NÄKYMÄ KAUPUNGINTALOSTA

NÄYTTÖ- ja KULTTUURITILAT ESPOO FORUM INFO- ja TOIMISTOTILAT

KAUPUNGINTALON LEIKKAUS 1:500

5. KERROS

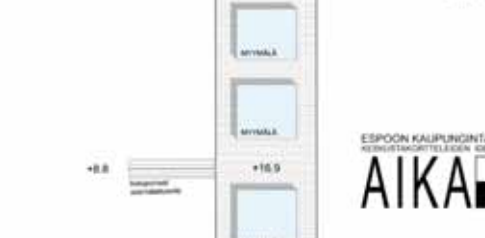
4. KERROS

3. KERROS

2. KERROS

1. KERROS

